

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető jogi kérdések a szerkesztőséghez intézendők

Békesség nektek.

Ez a feltámadt Krisztus üdvözlő szava szeretett apostolaihoz. És az apostolutódok a szent ténykedéseket valahányszor ünneplésséggel végzik, ugyanezt kívánják az egybegyűlt hívő lelkeknek. Békesség nektek: közös kívánsága minden emberi szívnek mindenben, a háboru napjaiban pedig még hőbb vágya zaklatott lelkünknek. Békesség! Mikor kiejtjük e szót, lágy érzelmek száll bennünkbe, a boldog meglepődöttség fogalmát juttatja eszünkbe. Felejtjük, hogy győzelemnek a gyümölcse, viszont nincs győzelem csak kemény küzdelmek, kitartó fáradság árán. Kell a nyugalom, de a temetők siri csendje, a halottak békessége mégis megboroztat.

Nem ez a béke kell nekünk. Mikor ugy esthomályban a csendes erdőn rovom lépésem, a fontos nyugalom, mely körülvesz, felhangolja kedélyvilágom. Levél nem zördül, méh nem zümmög, madárkák éneklése nem töri meg az egyhangúságot, minden csillapítólag hat rám. Miközben a hűvös esti szellő simogatja arcomat, érzem lényem fenségét, tudatomba lép, hogy most Isten szent templomában vagyok, a nagy természet ölen pihenek. Ajkam imába fog: oh Isten szent fölségedet borulva imádjuk. A

hangulat azonban nem tart soká, alig hogy visszatérek az élet vásári zajába, erőm vesz rajtam a régi nyugtalanság. Aki békességet akar, ne keresse az érzélgést, a hangulatozást; ellenkezően akarjon küzdelmet s attól sohse féljen.

Figyelemre méltó a beszéd, mely a feltámadt Istenember ajkára jó: békesség nektek.

Ezek szavai, mikor a nagy küzdelem után győzőként jelent meg apostolai között s hasonló küzdelmek legyőzésére a világba kiküldte őket. A békességet szánta nekik husvétii ajándékkul. Maguk az apostolok úgy érezték, hogy ép úgy hijjával vannak, mint látszólag mesterük földi életén át, hisz az ő napjai a küzdelmek szakadatlan láncolata volt. Nem azért jöttem, — mondotta — hogy békességet hozzak, hanem fegyvert, azaz megadtam a módját, hogy küzdő élet árán lelketek békességhez jussanak.

Születésétől szíve utolsó dobbanásáig félreismerték, félreértették, szüntelen támadták. Csak kevesen voltak, akik kitartottak mellette, de mikor az a komor est elérkezett, ezek is cserben hagyták. Élete utolsó óráiban teljesen magára maradt. Nem akadt senki, aki Pilátus előtt szót emelt volna érdekében, elhagyatva áll vádlottként bírójával szemben. Keresztthalálra ítélték. Voltak,

kik részvételt követtek utján a Golgotára, de a keresztre vele nem mehettek, annak szenvedését önmagának kellett kiállania. Husvét hajnalán mégis győzött. Ha ilyen körülmények között bucsuzásul azt mondotta volna tanítványainak: bátorságot, halálmegvetésem, igazamba vetett hitemet hagyom nektek örökségül, könnyebben megértenék. Krisztus azonban halála előtt is beszélt, mint korábban, nyilvános életében.

Akkor is kemény harcok közepében állott, mindenünnen hullámok tornyosultak feléje s ő szerető szívvel, sok megértéssel így vigasztalja a köréje csoportosuló tömegeket: jöjjetek hozzám, akik fáradtak és terhelve vagytok, — megnyihlek titeket, nálam nyugalomtal találtak lelkeiteknek.

Szokatlan beszéd nekünk, lehetőségét el sem tudnók képzelni, ha az Ur Krisztus élő példában maga be nem mutatta volna. Lelkének csodálatos nyugalmát mindig megőrizte, akár vitakozott, felvilágosított, vagy tévedéseket szüntetett meg. Krisztus lelkének ez a csodálatos varázsa az, melytől Harnack sem tud szabadulni s kénytelen-kelletlen elismeri Krisztus személyének természetfölöttiségét. Honnét a ritka jelenség? Onnét, mert a názáreti Próféta tudta, hogy miben áll a lélek békessége, tudta, hogy

Husvét.

— 1916. —

Teremtő! Megváltó! Örök nagy Isten!
Atyánk! Ott fenn a csillagok felett!

A végtelennel minden kis paránya

Tetődled kap csepp, véges életet.

A bölcsesség mérhellen csodás nagy.

Akármit tész, tudjuk, hogy jót akarsz.

Am mostan mégis millió könny kérdi:

A földeden mért dül vadul a harc?

Atyánk! Onnan a végtelen magasból

Nem látod-e, hogy az egész világ

A bűnök átoktengerébe süllyedt

És nincs sehol egy békés fényvilág?

A lelkek gyűlölettel vannak telve,

A gyilkolás lett fő foglalkozás

És minden szent törvényt, mit állítottál

Ledöntött már a dühödött rombolds.

Vagy tán azért engedted most szabadra

Te sok hádtalan tékozló fiad,

Hogy öntüzkben pattogjon le róluk

A bűnmocsok, mely lelkükre tapadt?

A szenvedés, nyomor, bús könnyek árja,

Mely kint fakasztva tapos szíveken:

Elősele talán egy szebb világnak,
Hol minden ember boldog s jó leszne?

Teremtő! Megváltó! Örök nagy Isten!

Atyánk! Ott fenn a csillagok felett!

A végtelennel minden kis paránya

Imádvá kér most hosszabb életet.

A bölcsesség végtelen s mi velünk

Akármit tész, tudjuk csak jó lehet:

De most az egyszer mégis az imáink

Szerint igazságot sujtóló kezéd.

NOVÁK PÁL.

„Szálla alá poklokra...”

Irtá: dr. Luttor Ferenc.

Az öskeresztény felfogás Krisztus győzelmét a halál felett mélyes szimbolizmussal bekapcsolja ama győzelem gondolatok körébe, melyet a keresztre feszített Istenember a bűn és a sátán felett aratott. Krisztus feltámadását a sírból — jelképesen a keresztre tűzött koszorúzott labarum, vagy öreg sir alakjában ábrázolja a kezdő keresztény művészet, s mielőtt ezen témát hisztorikus felfogásban mutatná be, máris eleven erővel ragadja meg figyelmét Krisztus alászállása a pokol tornácába, ahol az öszvetség igaz lelkei megváltásukra várakoztak. Krisztusnak ezen művéről nem szól az evangélium, az apostolok levelei is csak célzá-

sokat tesznek (I. Péter 3, 19.) a sátán birodalmának megtörésére.

A hagyomány azonban, mely a Hiszekegy ezen tételében megcsendül, dramatikus alakban, plasztikusan tárul elének a II. században írt apokrif-iratban, Nichomedus evangéliumában. Ezen evangéliumutárat tükrözik le sz. Agoston, Niceai sz. Gergely és egyéb egyházatyák műveiben, mikor Krisztus halálát követő eseményekről írnak. A képirásban pedig rendszerint a feltámadást helyettesítette a jelenet ábrázolása, s a görög egyházban ez a művészeti tradíció ma is fennáll.

A leírás annyira színes és mozgalmas, hogy a bizánci típus ismertetése helyett egyszerűen közlöm a Nichodemus-evangélium szövegét:

Carinus és Leuticus, az öreg Simeonnak fiai Krisztussal (Krisztus kereszthalála alkalmával említett meg az evangélium, hogy sok halott feltámadt. V. ö. Máté 27, 52.) feltámadtak és Annasnak, Caiphasnak, Nichodemusnak, Józsefnek és Gamalielnek kérdésére a következő módon beszéltek el, mit tett Krisztus a poklokban: — Midőn mi minden atyáinkkal, a pátriárchákkal az alvilág homályában voltunk, hirtelen aranyos nap és bibor-színű fény keletkezett és tündöklő, ragyogás világított felettünk. Ádám, az emberi nem atyja azonnal felujjongott, mondván: Ez a fény az örök fényesség szerzőjétől való, ki megígérte nekünk, hogy elküldi Vele egykép örök fényt. És felkiáltott Izzaiás: Ez az Atyának világossága, az Isten fia, amint megmondottam még földön életemben: A

az nem sóhajtas, nem is szent semmittevés, vagy sopánkodás, hanem tüzes életerő, férfias szembenézés száz veszéllyel. Békességes élet nem annyit tesz, mint álomszerű létlenség, hanem tevékeny élet, melyben van összhang, rendezettség, élet, melyet nem ráncigálnak a körülmények kényük-kedvük szerint; megállapodottság felfogásban és cselekvésben, melyet nem befolyásol szép szó vagy fenyegetés, mert keresztültör mindezen, hogy felsőbbeséges jellemét diadalra, nyugalomra vigye. Ezért ajánlotta Krisztus követőinek a benső békességet, mint örökséget. Az utas, ha zivataros téli éjszakán utját veszti, az utszéli fákról vesz irányt s célját eléri. Akinek tekintete Krisztusra irányódik, annak utiránya itt-ott talán elmosódik önhibájából, végtére mégis csak megtalálja s Krisztus megszerzi számára azt a bensőséges nyugalmat, mely boldoggá teszi.

A háboru megmutatta, hogy nekünk Krisztusra szükségünk van. Most, mikor annyi bajnak éjjelében járunk, közelebb érezzük magunkhoz a küzdő Istenembert, önkénytelenül is feléje fordul tekintetünk, hogy nála nyugalmat, vigasztalást találjunk. Ha hívó lélek vagyok, környékezzem szenvedés, vigasztalanság, elveszthetem kikerélt életem, kikerélt szerettem, szóval történiék bármi, le nem török életem, megállok helyem, kitartok Krisztus mellett. Ráismerek nemcsak a kenyérszégben, hanem az emauszi uton — az élet kétségeiben is. Küzdenem kell, mint Mesteremnek, de a tekintetem rajta csüng, mint Péteré, mikor a tenger hullámain feléje tartott s el nem merült. A győzelmes Krisztusba vetett hit menti meg az emberiséget most is a kétségbeeséstől. Boldog, akinek lelkébe a feltámadás meghozta ezt a világosságot, még boldogabb, aki mások szívébe tudja csepegtetni, mert csak ezeknek van igazi husvétjük.

Lapunk mélyen tisztelt olvasóinak és munkatársainak boldog husvétii ünnepeket kívánunk!

nép, mely homályban járt, lát majd nagy fényességet. Ekkor jött oda a mi atyánk, Simeon és örvendezve mondotta: Dicsőítsétek az Urat, mert én Krisztust, mint csecsemőt karjaimba vettem a templomban és a Szent Lélektől ihletve mondtam: Most bocsásd el Uram a te szolgádat igéd szerint békességben, mert látták szemeim a te üdvösségedet, melyet készítetél stb. Ekkor érkezett még oda egy puszta remete, s mikor kérdeztük, hogy kicsoda, mondá: Én vagyok János, aki Krisztust megkereszteltem. És Őálotta jártam, hogy elkészitem utját. És Réa mutattam ujjal mondván: Ime az Isten báránya stb. És leszállottam most, hogy hirdessem nektek, hogy Krisztus hamarosan a mi látogatásunkra jön. Akkor azt mondá Seth: Mikor a paradicsom kapujához mentem és könyörögtem az Urnak, hogy adjon nekem az irgalmasság olajából, hogy megkenhessem atyámnak Ádámnak testét, amikor beteg volt, megjelent nekem az Isten angyala Mihály és mondá: Ne siránkozzál az irgalom olajáért esdekelvén, mert úgy sem kaphatsz abból semmi módon, amíg be nem tellett ötezerszáz év.

Ezt hallván mindnyájan a patriarchák és próféták örvendezének nagy ujjongással.

Akkor a Sátán a halálnak fejedelme és vezére leszállott a poklokhoz mondván: Készüljétek fel Jézus fogadására, aki dicsekszik avval, hogy ő Krisztus, az Istennek fia, pedig csak ember, aki fél a haláltól mondván: Szomorú az én lelkem mind halálig. Pedig sok siketet meggyógyított,

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. *Stirling János, a káptalanfai plébánia ideiglenes vezetésétől fölmentetvén, Zala-merenyére küldetett káplánnak.*

A tisztviselők.

A világháboru huszonegyedik hónapja tart, méretei mintha növekedőben lennének, — végét sejtteni sem vagyunk képesek.

Bizunk azonban páratlan szövetségesünk megdönthetetlen erejében, bizunk a magyar nemzet szívós kitartásában s reméljük a háboru győzelmes befejezését.

Bármikor érjen véget a háboru, ki tagadhatná annak a társadalmi elhelyezkedésre rendkívüli átalakító hatását. A levegőben van, érezzük azt előre, de mintegy óhajta várjuk is.

Ilyen átalakító hatást várunk a háborutól a tisztviselők helyzetére is.

A háborunak vannak örök emlékü martirjai: a hazáért hősi halált halt legjobbjaink; — vannak szerencsétlen áldozatai: a rokkantak, valamint a hősök özvegyei és árvái.

Ezeké legyen legelső gondoskodásunk és érdeklődésünk.

Vannak azonban a háborunak egyéb nyomorultjai s nem akarok sötét képet festeni, nem is tulzok, midőn ezek között első helyen látom: a tisztviselőket.

Nézzük csak körül tüzetesen a társadalom különböző osztályait, van-e egyetlen is, melyet a háborus drágaság a maga nyomasztó önsúlyával oly erősen terhelne, mint a tisztviselők osztálya?

Majdnem minden foglalkozásu ág vagyonosodik.

A gyermekekből és öregekből álló munkásosztály képességét messze felülhaladó munkabérekhez jut a háboru alatt.

Kereset nélküli, vagy szegény iparos ma nincs. Földmívelő népünk a háboru alatt szemmel láthatóan gyarapszik, vagyonosodik.

Kereskedőink az eddigi soha meg nem ért óriási forgalom mellett nagy jövedelemre tesznek szert. — Hány kereskedő állott háboru előtt tönk szélén s ma rendezett viszonyok közt van.

Gazdaközönségünk és nagybirtokos osztályunk, ha itt-ott munkahiány folytán küzködni kénytelen is, jövedelem-hiány miatt jogosan nem panaszkodhatik.

Tehát minden osztály nyomorúság nélkül állja ki a háboru 100—500 %-os áremelkedéseit, sőt egyeseknek aránytalan nagy vagyoni gyarapodásban van részük: csak a tisztviselő áll a

háborus drágaság forgatagában tanácstalanul — s küzködik, viaskodik a megélhetés problémájával, — sőt néha lehetetlenségével.

Nem állók elő szemrehányásokkal.

Ilyet a mindig belátó, mindig megértő, el nem kényeztetett tisztviselői kar ne is várjon tőlem.

Ma első a hadviselés érdeke; — koplalunk inkább, csak hő katonáink fegyvere, élelme, ruházata szóval a hadviseléshez szükséges minden eszköz legyen meg hiánytalanul.

De előrelátással gondolkodjunk már most! Hisszük, reméljük, hogy a háboru győzelemmel nyer befejezést s ekkor a béke áldásaiból joggal kér magának részt a tisztviselői kar, mely a háboru 100—500 %-os áremelkedését 20 %-os póttékkal volt kénytelen megadni.

Helyzetén javítani: végszükség.

De ne válnak komorakká az arcok, nem kívánunk elviselhetetlen terheket.

Mindenki tudja, hogy a háboru előtt a tisztviselők létszáma sokkal nagyobb volt, mint a szükség kívánta. Ugy teltett az állás, mint a gomba. Pedig a sok felesleges tisztviselő lézengése teremtette meg a tisztviselőkkel szemben nem ritkán megnyilatkozott ellenszenvet.

Soha jobb alkalmam nincs az államnak, törvényhatóságának, községnek megszabadulni az egyes emberek és nem intézmények érdekében teremtett állásoktól, mint a háboru alatt és után. A háboru pusztító ereje erősen érezhető a tisztviselők sorában is, azért a megüresedett felesleges állásokat nem kell betölteni, hanem erős kézzel meg kell szüntetni.

Az így nyerhető megtakarítás a tisztviselők javadalmazásának javítására volna fordítható.

Annai tisztviselő legyen, amennyire szükség van, de azok dolgozzanak és boldoguljanak, érdemeik meg a csekélyebb létszám mellett minden nagyobb közteher nélkül felemelhető jobb javadalmazásukat.

De az ekként megkevesbedő és munkaerőben, kötelességérzetben megizmosodó tisztviselők jobb javadalmazásához elérkezettnek látom az időt régi, de a háboru okozta elnéptelenedés folytán kétségtelenül aktuálisra vált fizetés-rendező ideám felvetésére is.

Soha sem volt oly kiáltó a megélhetés nehézségét illetőleg nőtlén és családostól tisztviselő közt a különbség mint ma; és soha sem volt oly nemzettartó feladat a családalapítás, mint a háboru után.

Én tehát normális fizetést csak a nős tisztviselőnek adnék, a nőtlentől 25 % fizetést és 50 % lakpénzt nőtlenségük tartamára levonnék. Azt hiszem, még így sem volna kiegyenlítő a háztartással terhelt nős tisztviselő és a háztartás gondjaitól

akit én tettem azzá és a sántákat felemelte. Felelvén a poklok mondák: Ha te hatalmas vagy, milyen ember az a Jézus, hogy fél a haláltól és mégis szembeszáll hatalmaddal. Mert ha azt mondja, hogy fél a haláltól, csak meg akar téged fogni és jaj lesz neked mindörökké. Amire a Sátán felelé: Én megkísértettem őt. És felingereltem a népet ellene. Már megéleztem a dárdát és ecetet és epét vegyítettem. A keresztfáját elkészítettem számára. Közel az ő halála, hogy ide vezessem őt hozzátok.

Amire a poklok: Megeskietlek téged a te hatalmadra, s a mi hatalmunkra, hogy ne vezess őt ide hozzánk. Mi ugyanis, mikor szavának hatalmát hallottuk, megrettentünk; hogy Lázárt sem tudtuk visszatartani, aki megrázva magát, mint a sas képezetet felülmúló gyors szökéllyel távozott tőlünk.

És eme párbeszéd közben szó hallatszott, mint a menydörgés — mondván: Emeljétek föl fejedelmek a ti kapuitokat és emelkedjétek föl örök ajtók, hogy belépjen a dicsőség királya. Erre a hangra összefutottak a démonok és az ércpukát vasretesekkel elzárták.

Akkor mondá Dávid: Nemde megjövendöltem én: Az Ur irgalmasságai dicsőítsék az Urat, mert összezsuzta az ércpukát és szétlőtte a vasreteseket stb.

És újból felhangzott a hatalmas hang mondván: Emeljétek föl fejedelmek stb.

Látván a poklok, hogy kétszer hallatszott

a szót, mintha nem tudták volna kérdék: Ki az a dicsőség királya! Mire Dávid: Az erős és hatalmas Ur, a küzdelemben hatalmas, ő a dicsőség királya.

Ekkor megérkezett a dicsőség királya, s a sötét homályt bevilágította. És kiterjesztvén az Ur jobb kezét, megfogta Ádám jobbát és mondá: Békesség veled és minden én igaz fiaimmal. És felszállott az Ur a poklokból és minden szentek követték őt.

Az Ur pedig fogván Ádám jobbát, átadta őt Mihály arkangyalnak, és bevezette őket a paradicsomba.

Vefük szemben jött pedig két élemedett koru férfi, kiket megkérdeztek a szentek: Kik vagytok ti, hogy nem voltatok velünk mint holtak az alvilágban és hogy a paradicsomba testetül jutottatok. És felelé közülök az egyik: Én vagyok Henoch, ki ide felvettem. Ez pedig itt Illés, ki tüzes szekéren ragadtatott. El és a halált nem izleltük még meg, hanem az Antikrisztus eljövetelére kell várnunk, hogy vele harcoljunk. És ő fog bennünket megölni, és három és fél nappal azután a felhőkbe vétetünk fel. És mikor ezeket mondotta, ime megérkezett egy másik férfi, ki vállain hordozta a kereszt jelét. Ki, mikor megkérdezték, hogy ki légyen, így szólt: Én gonosztévő voltam, s Krisztussal együtt megfeszítettek. És hittem, hogy ő a Teremtő és imádkoztam mondván: Emlékezzél meg rólam Uram, mikor országba jössz. Akkor mondá nekem: Bizony mon-

mentes nőien megélhetése közt fenforgó sulykülönbség.

Egyébként is a tisztviselő javadalmazása nem csupán készpénzbeli ellenértéke az ő munkájának, hanem egyúttal társadalmi elhelyezkedésével arányosan megélhetési eszköz is. Bizonyítéka ennek a nyugdíj, családi pótlék, övezgyi nyugdíj és a nevelési járulék intézménye is.

A családi pótlékának minden gyermekre a háború alatt ideiglenesen történt kiterjesztést természetesen véglegesíteni kell.

A mely nőien tisztviselő ezt magára nézve méltatlannak tartja: nagyon könnyen változtathat helyzetén — a házassággal.

Ezen szabály alól bizonyos — nagyon indokolt esetben, minőn például a nőien tisztviselő házasságát tisztelteméltó családtagi kötelezettségek vagy házasságra alkalmatlanná tevő betegség akadályozza, — a dolog természetétől folyóan kivételt kellene tenni.

Az állam mindenesetre méltatlanság okozása nélkül csak nyerne és pedig vagy a nő tisztviselő jobb javadalmazására alkalmas nőtlenségi díjat, vagy családalapító hajlandóságot, amire háboru után ugyancsak szükség lesz.

Ki tagadhatná továbbá, hogy a minden tisztviselőre kiterjesztendő pragmatika immár elődázhatlan követelmény. Ez termeli meg a tisztviselői etikát és önértéket, amely lehetlenné fogja tenni egyes élelmes tisztviselők folytonos mellékjövdelemre való kacsingatását egyrészt, másrészt pedig a feleltes hatóságok önkényes hatalmaskodását.

De hát ezek csak ideák, melyek megfontolása és valóra váltása a törvényhozás bölcsességéhez tartozik.

Addig sem maradhat a komoly munkára hivatott, sanyaru helyzetben élő tisztviselői kar tétlen.

Nagy, hatalmas erő rejlik az egyesülésben. Tömörülni, egyesülni kell tehát a tisztviselőknek s boldogulásuk elérésében megkeresni a helyes és törvényes utat és módot a minden jogok forrásához, a törvényhozáshoz.

A veszprémi tisztviselők jó uton vannak, midőn a tisztviselők együletének alakítását elhatározták. Ha a cél, amelyert tulajdonképen egyesülni óhajtottak — esetleg nehezebben sikerül is, ne csüggedjenek, az egyesületet hozzák működésbe s az eredmény: hiszem, valom, nem maradhat el.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Juraszek János.

A negyedik hadikölcsön. A kormány 6%-kal kamatozó adómentes állami járadékkölcsön és 5 és fél %-kal kamatozó adómentes állami pénztárjegykölcson bocsát ki a hadisükségletek fedezésére. A 6%-os állami járadékkölcsön 50, 100, 1000, 5000 és 10.000 koronás címletekben fogják kiállítani.

dom neked, ma velem leszel a paradicsomban. És adá nekem ezt a keresztjegyet mondván: Ezt hordozva menj a paradicsomhoz, s ha nem fogadna be téged az angyal, a paradicsom őre, mutasd meg neki a kereszt jegyét és jelentés ki, hogy Krisztus, kit most feszítettek keresztre, küldött előre téged. És midőn ezt tettem és mondtam az angyalnak, tüstént ajtót nyitott és bevezetett engem s a paradicsom jobb részében helyezett el. Midőn ezt Carinus és Leuticus elmondották, tüstént átváltak és többé nem is látták őket...

A bájos legendából a festészet azt a jelenetet kapta ki, amint Krisztus emberi alakban leszáll a poklok tornácába, s Ádám jobbát megragadja, hogy kivezesse. Ádám mögött láthatók a legenda többi szereplői, amint bizó örvendezéssel várják szabadulásukat. Krisztus kezében a feltámadás győzdelmes zászlaja, fenn a kereszttel, alakján könnyed fenség ömlik el. Lábai alatt a szétört ajtószárnyak; a bejáratnál az őrdög oszlophoz láncolva tehetetlen dühében vergődik.

Az egész ábrázolásról a győzdelmes fényesség sugárzik le, mely homályos mélységekbe világít be, s az ősatyák Krisztusra szegezett tekintetében tükrözik vissza...

A feikelő nap meggyőzi az éjszaka homályát, erős bizalmat önt a megváltásra váró emberbe. Nichodemus evangéliumában a feltámadás gondolata szinpopás szimbolizmusban elevenedik meg.

A kötvények 1916. május 1-től kezdődőleg évi 6%-kal, minden év május 1-én és november 1-én lejáró félévi utólagos részletekben kamatoznak. Az első szelvény tehát 1916. november 1-én esedékes.

Az aláírási ár minden 100 kor. névértékért: 1. Ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:

a) az 1916. évi április 19-től május 5-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 kor. 20 fillér.

b) az 1916. évi május 5-ét követő időben 1916. évi május 23-ig bezárólag történő aláírás esetén 97 kor. 50 fillér.

2. Ha pedig a kedvezményes fizetési módozat vétetik igénybe, úgy az 1916. évi április 19-től május 23-ig bezárólag terjedő egész aláírási határidőben történő aláírásnál 98 korona.

Kedvezményes fizetés esetén a jegyzett összeg négy részletben fizethető július 18-ig.

Az 5 és fél %-os állami pénztárjegyek 1916. június 1-től kezdődőleg évi 5 és fél %-kal, minden év június 1-én és december 1-én lejáró fél-évi utólagos részletekben kamatoznak. — Az első szelvény 1916. december 1-én, az utolsó pedig 1926. június hó 1-én, a pénztárjegy lejártakor válik esedékeséssé.

Az állami pénztárjegyekben megjelölt tőkekövetelés a m. kir. államkincstár levonás nélkül 1926. június 1-én visszafizeti.

Az aláírási ár minden 100 kor. névértékénél: 1. ha az aláírásakor az aláírt összeg egész ellenértéke befizetettik:

a) az 1916. évi május hó 5-ig 91 korona 90 fillér,

b) 1916. évi május 23-ig 92 kor. 20 fillér.

2. Kedvezményes fizetéssel május 23-ig 92 korona 65 fillér.

Utóbbi esetben az összeg négy részletben július 8-ig befizetendő.

A nyári menetrendért.

— Értekezlet Balatonfüreden. —

A háborus szükségletek a vasuti közlekedésben is bizonyos nélkülözésre kényszerítették a békés területek lakosságát. Bele is nyugodtunk beismerő türelmességgel. Vártuk a balatoni nyári élet föllendülését, abban bizakodva, hogy bájos magyar tengerünk érdeke enyhíteni fog valamit a menetrend megszüntetésén.

A menetrend ügyében tartott értekezlet mult kedden folyt le Balatonfüreden. Az értekezleten jelen voltak a budapest—központri, a zágrábi és a szombathelyi üzletvezetőségek, ugyszintén a balatonparti érdekeltségek kiküldöttjei. Veszprémből dr. Csete Antal, dr. Komjátty László s dr. Övdri Fejenc jelentek meg. Az értekezleten Bacsinzky, Vldimir zágrábi üzletvezető elnököl s miután hivatkozott a háborúnak a vasutaknál szemben támasztott s kielégítésre váró igényeire s megszervezésül arra is, hogy új vonatok beállításáról s lényegesebb menetrendváltoztatásról alig lehet szó, — fölkerbe az érdekeltség kiküldöttjeit, hogy minimálisra leszállított kívánalmaikat terjesszék elő.

Tapolca kérese: állítsa vissza az igazgató-ság a Budapestről d. u. 2 ó. 55 p.-kor induló s Tapolcára esti 8 ó. 40 p.-kor érkező, ugyszintén a Tapolcáról hajnali 3 óra után induló s Budapestre d. e. 1/9 órák érkező — most beszüntetett — vonatokat.

Keszthely kérese: az előbb említett délutáni, illetve a Tapolcára esti 8 ó. 40 p.-kor érkező vonat visszaállítását s ennek Keszthely felé való csatlakozását kívánják, mint volt a multban is. Ezzel azt óhajtják elérni, hogy Keszthelyre is, a környékbeli fürdőhelyekre is a máv. vonalán, a déli vasut kerülésével lehessen Budapestről az esti órákban visszatérni.

Balatonfüred-fürdő kérelme: a Veszprémből d. u. 2 ó. 07 p.-kor induló vonat ne álljon meg — a tapolcázati csatlakozásra akárhányszor elég sokáig várakozva — Alsóörsön, hanem fusson le Balatonfüredig s visszatérve csinálja meg a Tapolca felől Veszprém felé irányuló csatlakozást. Ezt a kérelmet Vasváry fürdőigazgató terjesztette elő s dr. Csete Antal melegen támogatta az Alsóörsről Balatonfüredig eső fürdőhelyek, ugyszintén az ezen vidéken szülő- és nyaralótulajdonos veszprémi polgárok érdekében.

Veszprém kérelmét dr. Komjátty László polgármester terjesztette elő. Ez kérte, hogy az esti vonat, mely most 8 óra tájban fut Veszprémbe, legalább egy órával későbbben érkezék meg. Nagy érdekük

ugyanis a veszprémieknek, hogy azok is balatoni fürdőhöz jussanak, akik csak a délután 5 órák or induló vonattal rándulhatnak Balatonalmádiba. Ezt a kését töltse a vonat Balatonfüreden, ahová ugys rendszerint befut s ilyképen az ott szórakozók is egy órai időtöbbletet nyernek.

A tárgyalás eredménye elég kedvező, bár a régebben közlekedő nyári vonafok egyikét sem állítják vissza. Tapolca és Keszthely kérese máj. 1-én teljesül. Ez nekünk is hasznunkra lesz, mert visszaáll az a lehetőség, hogy a délutáni vonattal — indulván 2 ó. 55 p.-kor — hazautazhatunk a fővárosból. Ugyanez a haszon háramlik a többi, északparti fürdőhelyre s Keszthelyre is, amely ily módon a kért csatlakozást megnyeri.

Teljesedik a veszprémiek kívánsága is, melyhez Balatonalmádi érdekeltsége érhető buzgalommal csatlakozott. Vagyis nyáron át a balatonparti esti vonat — a Budapest felől utazókkal együtt — esti 9 ó. 26 p.-kor ér Veszprémbe. Ez persze a Budapest felől Veszprémbe utazókra kissé kellemetlen lesz, amennyiben az alsóörsi átszállásra közel másfél órát kell várniok. Ezt azonban a podgyász nélkül utazók elkerülhetik, ha Balatonalmádi-fürdőn leszállnak, akár meg is fürödhetnek s az öreghegyi vagy sárkúti állomáson keresik a csatlakozást. (Ezzel a vonattal térhetnek haza azok a veszprémi fürdőzők is, akik a d. u. 2 ó. 07 p.-kor induló vonattal rándulnak ki fürdőzés végett. Ezek ugyan így ki vannak téve egy drága almádi vacsoráznak, mert főképen fürdőzés után kissé nehéz a háborus ebédhez szoktatott gyomrot déltől esti 1/2 10 óráig uzsonna, vagy vacsora nélkül megvárakoztatni. Az így előálló költségtöbbletért persze sem a vasut, sem az almádi fürdőreszvénytársaság nem szavatol.)

A balatonfüredi fürdőigazgatónak s dr. Csete Antalnak kérelme, hogy t. i. a Veszprémből d. u. 2 ó. 07 p.-kor induló vonat Balatonfüredig fusson, — az értekezleten teljesítetlen maradt, mert az említetteknek kívül senki sem buzgólkodott annak támogatásában. Az értekezlet lefolyásáról nyert értesülésünk szerint Balatonalmádinak Veszprémmel is rokonságos érdekeltsége ennél a kérsénnl nyomatókos befolyással szerepelhetett volna, hogy érvényt szerezzen a nemcsak Almáiban, hanem a másutt is birtokos veszprémi polgárok igazságos s méltányos igényeinek. Ha megtudnók fordítani a birtoklás rendjét s a balatonalmádiakat helyezhetnók át az Alsóörsről nyugat felé eső birtokokba, valószínűleg ők is arra törekednének, hogy alkalmas időben, napjában többször is eljuthassanak nyaralójukba, szőlőjükkbe.

Az a kifogás pedig, hogy ez a kis uthoszszabítás az alsóörsi csatlakozásnál pár percnyi késedelmet jelentene, elenyésző semmiség olyan vonatkezelés előnyéhez képest, amely fürdőhelyeknek s balatonparti tulajdonosoknak kényelmet s hasznót szerez. A veszprémiek, illetve balatonalmádiak kérését a balatonfüredi s környékbeli érdekeltség szivesen támogatta, mert beláttá, hogy az alsóörsi késedelmet nagyon ellensúlyozza a veszprémi közönség egyéb érdeke. Pedig ők nemcsak néhány perces, hanem másfél órai késésre hivatkozhattak volna.

Megelégedésünkre szolgál, hogy a szombathelyi üzletvezetőség a veszprémiek kérésével szemben előzetkenységet tanusított. De abban is bizunk, hogy a helyes, megértett információk után a balatonfüredi s környékbeli érdekeltek kívánságát is teljesíteni fogja, annál inkább is, mert a zágrábi üzletvezetőség ez ellen aligha támaszt nehézségeket.

Nagyon szeretjük a Balatont. Szívünkben hordozzuk érdekeit, a balatonkultusz támogatásának készségét. Örömmel munkálkodunk arra a célra is, hogy városunknak, vármegyének érdekei a balatoni érdekekkel összhangban legyenek, vagyis, hogy olcsón, alkalmas időben kereshessük föl a legközelebbi, vagy akinek más tetszik, azt a másik fürdőhelyet.

De ugyanakkor nem engedjük urá lenni fölöttünk a közlekedésvéset, vagy a helyi érdekeltséget, mert minden igaz érzés azt parancsolja, hogy amihez nekünk, ahhoz másnak is joga van. Ha az egyes fürdőhelyek érdekeltségeit ilyen elvek vezérelnek, nem láthatnók évek óta a fürdőhelyek legtöbbször csak látszólagos érdekelletéből eredő sajnálható jelenségeket.

Eppen e sorok írásakor olvassuk, hogy a Balatonnak miniszteri biztosa van. Erre a szép és hatáskörében nemzeti fontosságú állásra a földmívelésügyi miniszter Zalavármegye főispánját alpeki Balás Bélát nevezte ki. Üdvözljük őt ebben

az új méltóságában s kifejezzük bizakodásunkat pártatlan működése iránt. Bizunk benne, hogy őt sem zalai, sem somogyi, sem veszprémi, hanem egyedül csak *balatoni* érdek vezérlel. Bizakodunk, hogy egyetlen fürdőtelep fejlődését sem engedni visszaszorítottatni egyes kiválasztott, kegyelt helyek favorizált előnye miatt. De bizunk abban is, hogy a miniszteri biztos urat a balatonkultusz fejlesztő s erősítő tevékenységében a Balatoni Szövetség minden ügyszeretével s eddig is tapasztalt nagy buzgalomával fogja támogatni. Az ilyen együttes, egy célra: az *egész* Balaton környékének fölvirágoztatására irányuló munkásságtól minden fürdőhely csak a maga javát, méltányos s jogos igényeinek kielégítését várhatja és pedig nem különálló, hanem *egymástól* testvéries módon támogatva.

A Balatoni Szövetség azért nyerte meg a magyarság széleskörű támogatását, mert tőle csakis ilyen egyenlően s igazságosan megosztott tevékenységet várunk. Mindenben, még a kedvező vasúti közlekedés előmozdításában is. A zágárai s a szombathelyi üzletvezetőségek tényezői balaton-barátok. Őket megnyerve sok-sok igényt ki lehet elégíteni egyik s másik hely sérelme nélkül.

A háború eredményét illetőleg a legjobb reménység tölt el bennünket. Adjá Isten, hogy ez a bizakodás valósuljon, mert akkor a Balatonkultusz is nagyon megtermékenyítő gazdasági fejlődést várhatunk. Ugyanezért a Balaton évről-évre belföldről is, külföldről is annyi látogatóhoz juthat, hogy bőven telik minden meglevő s ezután létesítendő fürdőhelynek s ekkor majd a megkülönböztető kedvezéseknek néha-néha bántóan nyilvánuló jelenségei is teljesen elenyésznek. (+)

A kárpáti falvak...

Kárpátok tövében, fenyvesek ölében
Napsugárban fürdő zöld mezők körében,
Csendes boldogságban, fehér ragyogásban,
Kicsi falvak éltek, szépen egysorjában...

Hegyen-völgyön által kis harangok csengtek,
Szorgalmas lakóik áldást így esengtek
És csodák-csodája: zivatarkor árja
Talán soh'se zúdult le a kis tanyákra.

Kicsike háznakak kéményén a golya
Lehetne annak csak az elmondhatója,
Hogy e kis tanyákban mily öröm tanyázott,
És az Ur Istenhez mennyi fohász szállott!

Minden családnak volt kis tűzhelye, háza,
Került egy-egy szent kép is a ház falára,
Egy kis asztal, padka, dunyhás festett ágyak,
Néhol kicsi bölcso: benne párnák, lágyak.

Gügyögő kis jóság, kis ember palánta
Nézett a bölcsoból ki a nagy világba
S édesanyja arca úgy hajolt felébe,
Mint a csókos napfény a fa levelére.

Egy-két gyümölcsös fa, kis virág a kertbe',
Csipogó kis csibék, gondosan nevelve,
Egyik-másik háznál kis fehér tehénke,
Szegény özvegy asszony kincse, szeme fénye.

Igy elégett csendben a Kárpátok népe,
S halásan tekintett fel a magas égre,
Hol szellő se lebbent, egy felhő sem szállott,
Pedig a világ már félig lángban állott.

S Kárpátok tövében, fenyvesek ölében
Egy csikorgó hideg, fergeteges éjben,
Kibontotta szárnyát az Enyészet árnya,
S ránk zúdult az ellen, mint a tenger árja.

Ezer ágyu torka szórta a halált itt,
Egy-egy srappell, gránát százszoros halált vitt.
Hosszu hónapoknak minden napja s éjje
Halálhőrgésbe fult s patakzó vérbe...

Annál többen jöttek, mennél többen hulltak,
— Szegény kicsi falvak sorjába' kigyulltak, —
S már-már ácsapott a szennyes folyam árja
Kárpátok gerincén nagy Magyarországra.

De a sziklánál is keményebb honvédek
Visszaverték ezt a rabló-sáská népet
S visszahümpölygött az ellen szennyes árja
A honban jött: a nagy orosz pusztaságba.

Ilyen csodát még a nagy világ nem látott:
Maroknyi honvéd hogy verte a kozákokat,

De a küzdő téren, hol a vihar tombolt
Nemcsak az ellen, de más is összeomlott.

Elhervadt a fű ott, hol a hadak jártak
Egész erdők helyén nyoma sincs a fáknak
S ott, hol egykor kicsi fehér falvak éltek:
Csak egy-két kormos fal mered fel az égnek.

Fészket rakó madár kerüli a tájat
Mit keressen ott, hol örökös a bánat,
Hol a feldúlt tűzhely rettenetes képe,
Mint eltorzult arcu halott néz az égre.

Oh hányan pusztultak el e fergetegbe
Hányan veszték éhen a nagy rengetegbe,
S akik visszatértek, mit találtak otthon!
Oda lett a tűzhely! Oda lett az otthon!

S a füstölő rommal telt Kárpátok alján,
Hány kicsi ártatlan gyerek maradt árván
S hány kicsike bölcso lett üres e télen,
Mily nyomor vert tanyát ott az országszájelen!

Mint a vészharagnak kongása az éjben
Kell, hogy visszhangozzon mindnyájunk szívében
A kárpáti népek győtrő zokogása,
Fedéltelen! aggok s csecsemők sírása!

Nem hajthatjuk addig álomra fejünket,
Nem tehetjük össze imára kezünket,
Mig a Kárpátoknak viharverte népe
Vissza nincs segítve az emberi létbe.

Mit az ellen rombolt, építsük fel újra
Zengjen fel szívünkben az irgalom hurja!
Segítsük építeni a magyarság várát,
Röjjük le mindnyáján ezt az örök halált.

Amely százszorosan kell, hogy éljen bennünk
— Akiknek hajlékunk ép és van mit ennünk —
A Kárpátok iránt... amely értünk vérzett,
Ahol összetört a fenyegető végzet.

Adjon hát mindénki az Isten nevében
Minden fillér áldott az Ő szent szemében,
Aki csak egy könnyet töröl le szívével,
Aki csak egy téglát ad oda kezével.

Aki csak egy mosolyt fakaszt síró szájon
Aki azon van, hogy más lelke ne fájjon,
Azt mindkét kezével megáldja az Isten
Az örök, hatalmas, jóságos nagy Isten!

Dr. Ribó Zoltán.

Szükség törvényt esinál:

— 1916. IX. t. c. —

Voltaképen ez a helyes. A törvényt a jelentkező rendezetlen állapotra kell szabni. Az egészégtelen, ha törvény által akarnak új életviszonyt teremteni. De az helyén való, ha új gaszágok ellen új törvényt csinálnak.

A háború fő oka Anglia gazdasági irigysége az izmos német iparra. Azért van a nagy csődület (entente cordiale) a központi hatalmak ellen. Le kellett volna tipornia minket. De katonailag nem lehetett.

Az erő a központi hatalmaknál van. A brit ész kitalálta tehát a kiéheztetést. (Oyalázat!) Ezen a téren már vigyáznunk kell. Éhes ember nem verekszik. Ha tehát baj támad az élemezésben, ruházkodásban stb., akkor katonai fölényünk is összeroppan.

Azokon a rendkívüli fontos és előrelátó intézkedéseken kívül, amelyeket a földek megművelése, a közfogyasztás korlátozása, az ipari termékek előállítására kérdésében hoztak nálunk, gondoskodni kellett egy rákfene elleni szérumról is. Ez a rákfene az uzsora. A szérum az 1916. IX. törvénycikk.

Uzsora elleni törvényünk már van. — Ez az 1883. évi törvényprodukum azonban csak a *hitel-uzsora* ellen szól.

A jelen háborúban lábrakapott *druzsora* ellen nem volt törvényünk.

Az emberek azt nem igen tudják, hogy mire van törvényünk. Azt azonban, hogy mire nincsen, hamar észreveszik a spekulánsok. Hamar észrevették, hogy az *áruzsora* ellen nincs törvényünk. No, fel is verték az árakat!!

Ez teremtette a szükséghelyzetet, amelyre törvényt kellett csinálni. Az ugyanis igen fontos, hogy a „hinterlandban” magyarul: a harcterek

mögött, zavartalanul folyjon az élet. Az okatlan árdragítás csökkenti a hadseregnek emberrel és élelemmel való táplálását. Ez kihat a harcraépességre is. Az okatlan élelmiszerdrágítás kihat a jövő nemzedék fejlődésére is. A nem harcoló, hanem itthonn szintén fontos teendőket végző néprétegek munkabírását is csökkenti. Ezekkel számolni kellett. — Így jött létre az új törvény, az árdragító visszaélésekről szóló 1916. IX. t. c.

Ez az áruzsora és a kartellek ellen hozott törvény azonban — fájdalom — csak a háború tartamára szól és 6 új bűncselekményt konstruál. Ot vészt és egy büntetést. Ezek fő alkateleme a nyereszkedési cél. Aki ezen célból

1. közszükségleti cikkeket anélkül, hogy annak forgalombahozatalával hivatásszerűleg, vagy hivatásból folyólag foglalkoznék vagy annak forgalombahozatal céljából való beszerzésére hatósági engedélyt nyert volna saját házi és gazdasági vagy üzemi szükségletét aránytalanul meghaladó mennyiségben beszerze, vétséget követ el. Büntetése két évig terjedhető fogház és 100 kor.-tól 20000 kor.-ig terjedhető pénzbüntetés.

2. Aki ugyanazon célból, ugyanazt a dolgot nagy mennyiségben (saját házi szükségletét stb.) visszatartja, az is ilyen büntetés alá esik.

3. Ugyanígy büntetés alá esik az is, aki anélkül, hogy kereskedő vagy bejegyzett cégi ügynök lenne, közszükségleti cikkek közvetítésével foglalkozik. (Itt a nyereszkedési cél magában a fogalomban adva van.)

4. A forgalombahozatal végett előállított közszükségleti cikkeknek kellő indok nélkül való megsemmisítését, használatlaná tételét, értékcsoökkentését, átataktását a törvény 3 évig terjedhető fogházzal és 100—20000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel bünteti. Ennél a kísérlet is büntetendő.

5. Az előbbi bűncselekmények bármelyikének elkövetésére irányuló összebeszélés vagy egyesülés is vétség és ennek a büntetése az 1—4 alatti megkülönböztetések szerint az ott meghatározott büntetéssel büntetendő. Aki azonban az eredmény beállta előtt eláll és ezt társaival nem csak közli, hanem őket előlásra bírni is próbálja, vagy az esetet feljelenti, az büntetlen marad.

6. Büntett az, ha életszükségleti cikkből nagyobb készlet semmisített meg. Büntetése 2 évig terjedhető börtön és 100—20000 koronáig terjedhető pénzbüntetés.

Az 1. alatti magánosoknak nyereszkedő árubeszerzését, a 2. alatti úgy magánosoknak, mint kereskedőknek nyereszkedő áruvisszatartását pönalizálja. A 3. alatti a háborús ügynököket sújtja. A 4. és 6. alatti a dachból, irigységből, bosszúságból, elkeseredésből való közszükségleti cikk megsemmisítését vonja büntetés alá, mert ez a közinség fokozását igen előmozdítja.

Az 5. alatti a kartellek ellen szól. Ide tartoznak a ringek, trustok is. Ezek háború esetén erkölcs-telenek is, károsak is. Büntetésük tehát indokolt.

A pénzbüntetés megállapításánál tekintettel kell lenni annak: a nyereségnek a mennyiségére is, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért vagy elérni törekedett. A nyereség kétszerese is lehet a pénzbüntetés.

A tettes ellen alkalmazhatók ezeken kívül:

1. a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának feüggesztése, mert az indító ok alacsony és társadalmilag veszélyes;

2. ezenfelül alkalmazható az illető, vagy hasonló cikk forgalombahozatalától 3 évre szóló eltiltás;

3. kitiltás a községből, ha idegen és kiutasítás az országból, ha külföldi a tettes;

4. az illető hírlapi közzététele, esetleg indokálva együtt, egy vagy több belföldi lapban.

E bűncselekmények illetékes bírósága a törvényszék, mely a gyorsított bűnvádi eljárás szabályai szerint jár el. Vizsgálat nélkül vádirat helyett csak indítványt kell adnia az ügyésznek, amelyben a főtárgyalási elnöknek tárgyalási hatánapot kér. Az indítvány az idézéssel együtt kerül a vádlott kezére s így kifogásnak helye nincsen.

Azt hiszem minden igazak örömére szolgál ez a már életbe lépett törvény, mert a sunyi rablók ellen vért és vag. és mert olyan elődökét étvágyt rontja, akik britmódra a mások véren akarnak illetéktelen nagy haszonhoz jutni.

Csákány Sándor.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Elmennek a harangok. A legutóbbi pástorlehelében intézkedik Bibornok Püspök Urunk Eminenciája a harangoknak hadicélra történő átadásáról. Harangjaink végikisérük a feltámadt Megváltót diadalutján, aztán húsvét elmúltával leszállnak a magasból. Elkisérték már annyi honfit a küzdelemben, nem egyet el is sirattak, most maguk mennek utánuk. Méla hangjuk messze elhallott ez ősi egyházmegye dombvidékein, most elhallgatnak. Nem jól mondom, újra megszólalnak, de akkor szavuk többé már nem életet fenntartó vigasztalásra hív, hanem halált osztogat. Az otthoniak vigasztalója megy a hősök után, megy érettek, védelmezésére drága emberéletnek. Menjetek kedves öreg harangjaink, a megváltás töletek rezgésbe hozza lelkünk, mégis küldünk benneteket. Menjetek, álljatok őrt határainkon, mondjátok meg elleneinknek, hogy népünk élni akar. Isten veletek, nem figyelmeztettek többé imára, helyettetek szívünk-lelkünk szól minden nap az egek Urához: szánd meg Isten a magyart!

H I R E K.

Húsvét.

A nagyhét s a belőle fakadó alleluja Húsvét a világtörténelemnek s a mi kis világunknak is quintessenciája. Halál, pusztulás: arcúl vert igazság, áruló apostol tallérjai, hálátlan nép, Barabás felmagasztalása, a Legszentebbnék megfeszítése, agy-koponyák keresztjei, féltékenyen őrizett sir: ez a fekete zsolozsmák, a Krisztus-koporsók hetének hangulata. Künn neki zsendül a természet, élettől duzzad minden, s az energiák, az isteni szikrák nem pusztulnak bele a sirok homályába, a pénz csengésébe, a kereszt borzalmas merevségébe. A keresztre fény árad, a töviskorona az örök lakomák választottjainak rózsakoszorújává éled. A tanítványok szíve buzdul az emmauszi uton... A tavaszi napéjegyenlőséggel szabályozott húsvéti ünnepkör, melybe most a történelmi idők mélyebben bevilágítanak, a legboldogítóbb valóságnak, a győzelmes életnek reményét táplálja bennünk.

Nagycsütörtökön az ünnepi szertartásokat, az olajszentelést és lábmossást Ő Eminenciája végezte nagy segédlettel.

Nagypénteken Ő Eminenciája megbízásából *Kránitz* Kálmán felsz. püspök végezte a kereszt-imádás és csonkamise szertartásait, melynek végeztével *Szlabey* Dezső succentor mondott szentbeszédet. Délután a fekete zsolozsma előtt *Grund* István IV. é. papnövendék beszélt.

A langyos, borongós szép tavaszi délutánon a város közönsége ünnepi hangulatban látogatta hagyományos kegyelettel a díszített szent-sirokat. Különösen a székes-egyház új szent-sirja víziózserű karairamrávany szobrával mélyen megragadta a lelkeket.

Nagyszombaton reggel a tűz- és keresztvízszentelést *Adám* Iván kanonokplébános, az ünnepi misét *Káuzli* Dezső prelátskanonok celebrálta.

Az esteli feltámadási körmenetet Ő Eminenciája vezette.

Húsvétvasárnapján az ünnepies nagymisét bibornok-püspök ur Ő Eminenciája pontifikálta.

Délután fél 3 órakor a hagyományos szentbeszédet *Andó* Mihály IV. éves papnövendék mondja.

— **Adományok.** Báró *Hornig* Károly bibornok-püspök urunk 1000 koronát, — dr. *Rédey* Gyula ur és dr. *Simon* György apátkanonok ur 100—100 koronát, — dr. *Csisztrik* János prelátskanonok ur 500 koronát adományoztak a veszprémi Szent Vince-egyesületnek. Hálával megköszöni az Egylet elnöksége.

— **A Vörös Kereszt érdemesei.** A múlt számunkban közölt három kitüntetésen kívül több is érkezett vármegyénkbe, városunkba. Örömmel, a kitüntetettek méltóan illető üdvözléssel adjuk ezt hírül olvasóinknak. A Vörös Kereszt II. oszt. díszjelvényét kapták még a közelből dr. *Békefi* Remig Zircz, dr. *Belák* Sándor Enying, gróf *Eszterházy* Pálné Réde, *Valla* Gyuláné Zircz s dr. *Pillitz* Pál Veszprém. A Vörös Kereszt ezüst díszérmével lettek kitüntetve vidéken: dr. *Magyarász* Ferenc Zircz, *Tóth* Jenő és *Szűcs* Zoltán Enying; — Veszprémben: *Bezerédi* Ivánné, *Beivel* Juliska, *Berger* Margit, *Bolla* Mariska, *Bossányi* Mariska, *Csapó* Kálmánné, *Csapó* Mici, özv. *Friedreich* Endréné, *Galamb* Ilona, *Kálmán* Istvánné, dr. *Komjáthy* Lászlóné, *Kovács* Józsefné, *Közeghy* Vilma, dr. *Lányi* Sándorné, *László* Juliska, *Libis* Mariska, özv. *Molnár* Kálmánné, *Nagy* Hedvig, *Répási* Ilona, *Ritter* Ella, *Ritter* Mici, *Stubenwoll* Liana, *Schamschula* Rezsóné, *Schmidt* Mara, *Villax* Ella, *Véghely* Kálmánné, *Weeber* Erika, *Pauer* Miksáné önkéntes ápolónők, továbbá *Koller* Sándor vöröskereszt főkegyeleti alelnök s dr. *Fritse* József vöröskereszt választmányi titkár.

— **A Szt. Anna templomnak.** A helybeli plébánia-hivatal hálás köszönetének kifejezésével tudatja, hogy *Peller* Pál prelátskanonok ur 4000 koronát adományozott a veszprémi Szt. Anna-templom felépítésére.

— **Szász Károly kitüntetése.** Király Ő Felsége dr. *Szász* Károly képviselőházi alelnököt, az enyingi kerület országgyűlési képviselőjét s törvényhatóságunk bizottsági tagját valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

— **A hősök emlékezte.** Megirtuk, hogy városunkban emléket emelnek az elesett hős honvédek tiszteletére. A mozgalom katonai részről indult mg s a város is csatlakozott hozzá. Az emléket monumentálisnak, a nagy idők szemlélvél lelkésítőnek s a megisztelendő érdemekhez méltónak tervezik — kápolna-alakban. Tehát megfelelő, a műemlék érvényesülésére alkalmas helyre volt szükség. Hosszabb szemlélődés után is a buzapiac kínálkozott ilyennek. Csak 300 négyszögöl területre van szükség s ezt a város képviselőtestülete megszavazta. A katonai bizottság már be is mutatott egy emlékműtervezetet, de ez kisméretű. A bizottság más tervezőtől is kér rajzokat. A pozsonyi hadbizottság megígérte, hogy egy műpétszít ingyen rendelkezésre bocsájt, aki a tervet s költségvetést elkészíti. A költséget közadakozásból s gyűlés útján szerzik meg. A gyűjtő-bizottságba a képviselőtestület is belépett.

— **Kitüntetett huszártiszt.** Király őfelsége dr. *Spitzer* Mór, honvédszázadrendbeli tartalékos főhadnagyot, veszprémi ügyvédet, aki a háboru kitörése alkalmával önként jelentkezett hadiszolgálatra, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a dicső elismerés jelvényével tüntette ki.

— **Erdős Károly halála és temetése.** A megyei székházon gyászlobogó jelezte, hogy a vármegyének halottja van. — Mezőszentgyörgy jeles elméjű szülöttje: *Erdős* Károly, az országos hírvédőügyvéd, politikus és író halt meg Budapesten. — Holitástét Veszprémbe szállították felesége koporsója mellé, a családi sirboltba. Temetésig a ref. templomban ravatalozták föl. A temetésre megjelent gyászoló közönség a templomban helyezkedett el. Ott volt a halottat sirató fia, *Erdős* Bálint feleségével, több budapesti gyászvendég, továbbá a vármegye, város, törvényszék, ügyvédi kar képviselői s a rokoni s baráti körnek sok-sok tagja. A templomban *Demjén* Márton helybeli, a sirnál *Erdős* Sándor mezőszentgyörgyi lelkész mondtak imát s szép egyházi beszédeket. A sirnál még dr. *Pert* Soma fővárosi ügyvéd méltatta az elhalt érdemeit.

— **Kitüntetett tűzértészek.** Király őfelsége elrendelte, hogy legfeljebb dicső elismerése az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül tudtul adassék *Kalus* Ágost, *Szekendy* Károly, dr. *Biró* Miklós 7. h. ágyus e-beli főhadnagy, illetve hadnagynak; az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül dr. *Győri* Ernő 7. h. tarackos-ezredbeli segédorvosnak.

— **Küldöttségek.** A város üdvözlését s köszönetét a megválasztott küldöttség f. hó 26-án adja át a főispánnak.

A katonabeszállásolási kiadások fedezésére kért államsegély ügyében a megválasztott küldöttség f. hó 27-én jelenik meg báró *Hazai* Samu, honvédelmi miniszter előtt.

— **Pápai urnők lelkigyakorlata.** A pápai patronázs-egyesület rendezésével Pápan is tartottak lelkigyakorlatot hölgyek részére a veszprémi egy időben. Vezetője *Hanauer* A. István apát, a budai sz. Imre-kollégium igazgatója volt. Értesülésünk szerint a pápai lelkigyakorlatok is igen szépen sikerültek. Az előadásokat végighallgatták Pápa városának összes kath. hölgyei, kik virágvasárnapján közös áldozáshoz járultak. A pápai intelligens hölgyek részére ez volt a kezdőlépés a hitbéli öntudatra ébresztés és missziós jellegű lelki megtisztulás munkájában. Azt hisszük, hogy a nagyszerű siker buzdítólag hat az egyházmegye többi városaira is, hogy az időszerű példát kövessék.

— **Köszönet.** A veszprémi róm. kath. főgimnázium Deáksegélyző Együletének a Veszprémi Takarékpénztár 50, a Veszprémmegyei Takarékpénztár 60 és a Veszprémi Hitelszövetkezet 15 koronát adományozott. Hálásan köszöni a főgimn. igazgatósága.

— **A város negyedik hadikölcsőne.** A tanács javaslatot tesz a városi közgyűlésnek, hogy a negyedik hadikölcsőre 150 ezer koronát jegyezzen Veszprém város nevében. 70 ezret a házipénztárban kezelt alakokból, 30 ezret a gyámpénztári tartalékalap s 50 ezret a közlelmzés pénztára fedez.

— **Doktorrá avatás.** *Till* Károly makói pénzügyi fogalmazót f. hó 15-én a budapesti tudományegyetemen a jogi tudományok doktorává avatták. Az új doktor Makóra történt áthelyezése előtt a veszprémi pénzügyigazgatóságnak volt érdemes tisztviselője. Gratulálunk!

— **Vármegyei gazdagylülés Veszprémben.** A vármegyei gazdasági egyesület igazgató választmány a legutóbbi ülésén elhatározta, hogy folyó évi április hó 30-án gazdasági értekezletet tart Veszprémbe, mely értekezlet tárgya a f. évi termés határárnak véleményezése lesz. A maximális ár megállapításánál figyelembe öhajta venni az egyesület az új termés mennyiségét és ezt akarja alapul venni a határárak megállapításánál. — Szóba kerül az értekezleten a jövő gabonaforgalom mikénti megoldása. Kíváncsok, hogy a gazdaközönség véleménye megnyilvánuljon, hogy a jövő évi termés értékesítésénél teljesen monopolisztikus kezelést kívánja-e, — tehát a mai rendszert, amely mellett mindenki csakis a H. T., illetve a köz-igazgatás igazolványai után szállíthat az értékesíthet, vagy pedig a múlt évi őszi rendszer, amidőn szükségletét ki-ki szabadon beszerezhetette a termelőtől. — A gazdasági értekezlet egyéb gazdasági vonatkozású indítványok is megtehetők, de ezen indítványok legalább is 48 órával az értekezlet előtt az egyesület titkári hivatalához írásban beküldendők. A gazdasági egyesület minden érdeklődő gazdát szívesen lát az értekezleten, mely a vármegye székházának kistermében lesz a jövő vasárnap délelőtt 10 órakor.

— **Folytatják a muzeum építését.** A háboru kitörésekor a veszprémi muzeum épülete építés alatt állott. A falakat már felépítették, tető alá hozni azonban a háboru már nem engedte. Ideiglenesen befűdtek. Azóta úgy állott, várva a befejezésre. Ez a lépés most megtörtént, amennyiben illetékesek a muzeumot építő *Csomay* Kálmán építőmestert a katonai szolgálattól alól felmentették mindaz ideig, amíg az építés végére ér. Minden intézkedés megtörtént, hogy a muzeum ez év folyamán készen lehessen.

— **Halálozások.** *Bartalos* István vármegyei tiszteletbeli tiszti ügyész, f. hó 17-én 67 éves korában Pápan meghalt. Karai fiataliságtól kezdve kivette részét a vármegyei közéletből. Mellette egyházi téren is tevékenyen működött, amennyiben a dunántúli ref. egyházkerületnek és a pápai főiskolának ügyészi tisztét látta el s más egyéb tisztséget is viselt.

Pálok Lajos nyug. karádi kántortanító, életének 66-ik évében, 43 évi buzgó tanítói működés után hosszas szenvedés után f. évi április 10-én elhunyt. Hült temeteit a karádi sirkerbe helyezték örök nyugalomra.

— **Uj ovoda.** A veszprémi kir. tanfelügyelőség *Schmidt* Aranka okl. ovónőnek engedélyt adott, hogy Balatonkenesén magánovodát felállíthasson.

— **Háborus kitüntetés.** Ő cs. és kir. fensége Ferencz Szalvator főherceg, a Monarkia Vöröskereszt Egyletinek védnökhelyettese — ő császári és apostoli királyi Felsége nevében — Nádasdladányban a katonai egészségügy terén szerzett érdemeinek elismerésül dr. Rüdler Zsigmond körzetorvosnak a hadiakitmányes Vörös Kereszt II. oszt. diszjelvényét, Förstner Albert körjegyzőnek, Torma József r. kath. lelkésznek és Unger János urad. kasznárnak a hadiakitmányes Vörös Kereszt ezüst díszérmét, Gerencsér A. Zsigmond urad. főkértésznek, özv. Varga Istvánnának és Nássádi Pálnak a hadiakitmányes Vörös Kereszt bronz díszérmét díjmentesen adományozta.

— **A hadiárvról.** Veszprém város közgyűlése legutóbb foglalkozott a hadiárva felügyelésére vonatkozó indítvánnyal. Álláspontunkat kifejtettük, mielőtt a közgyűlés határozatáról tudomásunk lett volna. Örülünk a döntésnek, mert felfogásunkkal talákozott. Hogy mennyire helyes uton járt a közgyűlés, mutatják a körülmények. A napokban nyilvánosságra jutott a miniszterelnök egy magánlevele, melyben jelzi, hogy pár hét múlva oly munkáival lép a nyilvánosság elé, mely teljes tájékoztatást nyújt az előttünk álló főbb feladatok s a társadalmi adakozás és altruisztikus munka legcélszerűbb megnyilatkozási módjai felől.

— **Víz és villany a jutasi állomáson.** A szombathelyi üzletvezetőség a jutasi állomás tisztikarát s egyéb személyzetét kellemes husvéti ajándékban részesítette. Megengedte ugyanis, hogy a városi vízvezeték a közelben levő katonakórháztól az állomásig meghosszabbíttassék s így módon Jutasállomás is bekapcsolható a veszprémi vízvezeték hálózatába. De ugyanezzel az üzletvezetőség a villanyvilágítás bevezetését is engedélyezte. A vezetéket most készítik a katonai kórházig s onnan vezetik majd az állomásig. Haszon ez Jutasnak, de haszon városunknak is, mert a házikelésbe vett villamosmű haszonhajtó fogyasztóval gazdagodott. Igazán kíváncsian várjuk, hogy a belső állomáson mikor gyulnak ki a villamos-égők. Talán majd odacsallja az a két új, egész éjjeli lámpa, amelyet a város az állomásfőnökség kérésére a viaduktnál s az utkeresztözödsénnél fölállított.

— **Imádkozó katonák.** Imádkoztató, lélekbe védő jelenet volt a katonák nagypénteki keresztimádása. A virágos cseresznyefák s illatozó orgonabokrok kedves, tiszta, ünneplő faluja költözött be a sz. ferenciek aranyosra díszített templomába. Az öreg népfőlkölők faluja: élő hittel, istenszerető, jámbor, békességes szívekkel. Térdelve, imázva közeltek a fekete leplen elhelyezett feszülethez, hogy imádják a keresztihalált szenvedett, sirba tett Istenembert. Lehetetlen volt megindultság s szívhez szóló tanulság nélkül szemlélni ezt az áhitatos templomi képet. Szent ihletettség fogta meg a lelket s elröpítette a Golgota első szentmiseáldozatához. Mintha a limbusból fölszállt volna a megszabadulás, az üdvözülés örömeinek glóriája. A disztől foszlott oltárról mintha a megváltásért vért hullajtó szeretet evangéliumát hallottuk volna. Szívünkhez szólt a megtért százados krédója s láttuk a legfelségesebb Urmutatást, melyhez a szent asszonyok s hűséges tanítványok zokogása volt a csengettyűszó. És azután... mintha megrepedt volna a kárpit s az imádkozó, buzgó vitézekre ráragyogott volna a megbocsájto irgalmas-ság örök napja... Gyász, siralom helyett mintha az élet vize csergődzett volna nyíló virágok között, hogy tisztára mossa, új élet tavaszára fakassza a bánattal alázkodó szíveket... Sokan látták ezt s igen sokan megkönnyezték s maguk is imázva óhajtották, hogy ezt a jó, hitelt teli, hazáért halmi kész becsületes magyar népet áldja meg a jóságos Isten. Kivánták még a hitben közömbösek is, mert e nagypénteki csodálatos hatás alatt felöltöztek a tiszta, lélekbeli hitvallás hóféhr ruhájába.

— **A nappali áram.** Április 17-ike óta délutánonként működik a nappali áram. Mult számunkban próbahónapról írtunk, de az eddigi tapasztalat arra enged következtetni, hogy nemcsak a megszabott havi 2400 korona nyer fedezetet, hanem még jelentős haszon is mutatkozik. — Így azután az ipari áram állandó lesz.

— **Vármegyei segély.** Vármegyénk törvényhatósági bizottsága, — mint hivatalos lapja írja, — *Schneider* Gyula vármegyei irodatiszt gyógyfürdői költségének részben való fedezésére 150 korona segélyt szavazott meg.

— **Uj-váróterem.** A szombathelyi üzletvezetőség hozzájárult, hogy a sárkautai állomáson váróterem építtessék. Régi óhaja ez az almsdiaknak s veszprémieknek egyaránt s ime ez az óhaj a nyár folyamán teljesedésbe megy. Az építési munkálatok megkezdésére, egyelőre az anyag-hordásra *Erdős* Béla m. v. osztálymérnök az utasítást már kiadta. Ugyanitt említjük meg, hogy a veszprémi laktanyai állomáson tervezett váróterem már elkészült.

— **Szokatlan időjárás.** Vasárnap reggelre virradóra a szentgáli felső határban nagyon hideg szélvihar dühöngött. Ereje oly nagy volt, hogy az enyhe időjárás miatt már az erdőn legelő gulya marhái közül kettő megfagyott. Hasonló sors ért néhány sertést is. Itt-ott derékig erő hó lepte el a földet és a fagy is pusztítást okozott. Számottevő fagykár egyébként ezideig még nem volt a veszprémi járásban. A szőlőkön tapasztalható valamicske kis nyom, a mezőkben és gyümölcsösben ellenben semmi kár.

— **Hajmáskér és Soly községek birtokvételei.** Hajmáskéri levelezőnk Hajmáskér és Soly községeknek örvendtes birtokvételeiről és vagyongyarapodásáról értesít bennünket. Ugyanis a napokban fejeződtek be azok a tárgyalások és szerződésaláírások a zirczi apátsággal, amelynek értelmében a zirczi apátság hajmáskéri és solyi erdő-, szántó-, legelő- és belső gazdaságát Hajmáskér és Soly községek közbirtokossága megvette 525.000 korona vételért. A megvett birtokból a hajmáskéri katonai lőtérnek jutott 300 hold legelő és erdő, Hajmáskér község közbirtokosságának 100 hold legelő, erdő és szántóföld, — Soly községnek pedig 140 hold rét, szántó és belsőség. A háromévi előzetes mozgalom és tárgyalások megindítása, vezetése és az ügylet lebonyolítása a két törekvő község lakosságának érdekében *Németh* Ignác hajmáskéri körjegyző önzetlen és eléggé nem dicsérhető munkásságának és helyes szociális felfogásának érdeme. A tekintélyes vételösszeget a munkás és józanéletű községbeli lakosok készpénzben fizették ki anélkül, hogy hitelre szorultak volna, az összegből a solyiakra 242.000 korona vételárresztlet jutott. — Az érdemes körjegyző hasznos tevékenysége mellett nem szabad megfeledkeznünk báró *Hazai* Samu m. kir. honvédelmi miniszter és dr. *Békefi* Remig zirczi apát hazafias magatartásáról sem, akik a két község vékövedt és az ügylet létrejöttét leghatározottabban támogatásban részesítették.

— **A munka halottja.** Büszkek vagyunk a jó, üdítő, kristálytiszta veszprémi vízre. Ezt még azok is megdicsérik, akik tudópróbától fulladozva röjják s ócsaróják hegyes-völgyes városunkat. S vajjon, amikor magunk is élvezettel oltjuk vizre áhító szomjuzásunkat, melyikünk gondol rá, hogy míg a víz pompás voltában kéjgelünk, az alatt egy munkás életét oltják ki a vízvezetési dolgok közepette is leselkedő halál. Pedig így történt mult kedden a vízvezetési gépháznál. Kötelességének, becsületének, nagyközönség érdekében folytatott munkájának tragikus áldozata lett a város egyik vízvezetési alkalmazottja, *Kopnyi* Ferenc. Aki sebesülten tért haza a harctérről, hogy félárva találják két kis gyermekét, mert édes anyjuk az apa távolléte alatt meghalt. Fölgyógyulván, mint rokkant katoná, február hóban a város szolgálatába állt s a vízvezetékénél kapott alkalmazást. Kedden, folyó hó 18-án a vízvezetési gépház füstcsövének aknájában dolgozott. Az volt a dolga, hogy a kéményből a ferde csővön aláereszkedő hamu- és koromtömeget a fölül nyitott s talán embermagasságnál mely aknában vödörbe merje s azt a kívül levő emberekkel fölhuassza. Szájára vizes ruha volt kötve, hogy az a hamu- és koromportól megvédje. Kopnyit figyelmeztették, hogy a munkát miképpen végezze. Különösen arra intették, hogy sok hamut, illetve koromot ne eressen az aknába. Ha pedig a fölülről — a ferde csővön alányomuló koromtömeget visszatartani nem tudná, ugorjon ki az aknából. Szegény Kopnyi azonban belehalt ebbe az évek óta igen sokszor, sőt aznapon ő előtte, másik munkás által is órákon keresztül végzett munkába. A vizsgálat azt tartja valószínűnek, hogy a kéményből sok korom zuzott alá s ez Kopnyit véletlenül olyan helyzetben érte, hogy az aknából kiugrani, vagy helyzetéből fölemelkedni nem tudott. A veszedelmet a kívül

álló munkások azonnal észrevették s amint a koromból s hamuból fölszálló felhő oszlott, Kopnyit azonnal kiemelték. Még élt ekkor, de már nem sokáig. Vergődésében a kendő lecsuszott a szájáról s a tüdőbe lélegzett hamu megölte. Csütörtökön temették katonai dísszal, katonazenekar kíséretében. A vizsgálat szerint ezt a megrázó szerencsétlenséget a véletlenség s az illető vigyázatlansága okozhatta. A harmincegy éves ember két teljes árva hagyott hátra. Mily szép dolog lenne, ha a város nem hagyná nyomorgó sorsa ezt a két kis árva s ha fölsegítené adakozásra a város lakosságát, akinek szolgálatában ez a harctéren is vértett szegény ember hősi halált halt. Mert a munka harctéren elesett áldozat halála is igazi hősi halál. Azt hisszük, hogy a földhivásnak szép eredménye lenne a két kis árva javára. — Tudósításunkat illetékes helyen szereztük. Nincs jogunk kétkedni, hogy a való igazságról tudósítottak bennünket. A szájról-szájra szálló hír azonban már, ilyen alkalmakkor megtörtént kisebb balesetekről is beszél. Mindez azt látszik bizonyítani, hogy a vízvezetési kémény és füstcső tisztítása nem veszélytelen. Ez a körülmény arra kötelezi a felügyelést hivatott közegeket, hogy ezt a munkát ne napszámosokra, hanem szakértő kéményseprőkre bizzák. Magánvala-latol ily esetekben megválnak, hogy költség-kímélésből, tehát érdekből mellőzi a szakmunkát. Közüzemnél azonban ilyen szempontnak érvényes-sülnie nem szabad s ennek a szerencsétlen halottnak, két-árvajának tragikuma kiáltónak figyelmeztet, hogy a városi vízműnél ilyen, sőt kisebb szerenc-sétlenség elkerülésére is meg kell tenni az óvó-intézkedést. Abba a pohárba, melyből a vízveze-ték vizét isszuk, ne csorduljon árva könnye s ne emelje vissza szánktól vádoló kézzel a poharat meg-halt emberek szomorú emléke.

— **Szerencsétlenség.** Folyó hó 19-én *Strenner* Ferenc faéshi 11 éves iskolás fiu apjának szecskavágó gépén szecskát akart vágni. A szer-zám kezeléséhez eléggé nem értvén, oly helyte-lenül igazította, hogy a gép jobbkézének hüvelyk-ujját összetörte. — Hasonló sors érte *Széplábi* Márton 13 éves kislődi fiut, kinek mutatóujját le-vágta, középsőujját pedig összezsuzta a szecskavágó.

— **A derék magyar és hat fia.** *Frikton* György 64 éves nádasdladányi uradalmi cseléd 6 katonafüti adott a hazának. A háboru folyama alatt mind a hat harctéri szolgálót teljesít. A legfel-sőbb Hadur Fejérvármegye főispánja, utján tuda-mást véve a ritka szép esetről, a derék apát 200 korona jutalomban részesítette.

— **A Csermák-utca rendezése.** A Vámosi-telep tulajdonosai s lakói évek óta sürgetik a Csermák-utca rendezését. A tanács legutóbbi ülésében elhatározta, hogy ezt az utcát rendezteti. A följáró az utca közepén készül, lépcsőzetek közbetételével, hogy a marhahajtást — melyet eddig hiába tiltottak — ezen az uton megakadályozzák. A följáró kétoldalán az esővíznek készült levezető útja. A rendezés jelentékeny összegbe kerül, de egyrészenek megtérítését a Vámosi-telep birtokosai magukra vállalták.

— **Belsőterületek fölmérése.** A városnak fizetnie kell már a tagosítási költséget, holott annak még semmi eredményét sem láttuk. A tanács tehát, átír a kir. törvényszékhez, hogy legalább a belsőterületek fölmérését rendelje el. A tagosító mérnök itthon van s így meg van a lehetősége, hogy dolgozhasson.

— **A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme,** mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „*Peronospora*”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Uta-iunk lapunk hatodik oldalán levő hirdetésre.

— **A tizenhétévesek fölmentése.** Az idősebb családok emberek fölmentésénél irányadó okok természetesen csak kis mértékben állhat-nak fenn az 1898-ban született s a népfőlkölői szemlén fegyveres szolgálatra alkalmasnak talált népfőlkölésre kötelezettek nézve. A fölmentésükre vonatkozó esetleges kérvényt tehát csak rendkívüli esetekben veszik figyelembe. A fölmentés iránt való kérvényt általában azt a napot követően, amelyn az illető a szemlén volt, legkésőbb nyolc nappal kell az illetékes elsőfoku véleményező hatóságnál benyújtani, mert az e határidő után benyújtott kérelmet kivétel nélkül visszautasítják.

— **Népfelkelői pótszemlék.** A honvédelmi miniszternek a napokban kelt rendelete értelmében az 1866—97. évi korosztályok újból népfelkelői bemutató-szemlé alá kerülnek. A megelőző összeírásokat f. évi május 3-ig kell befejezni. Maguk a szemlék az 1897—78. évfolyamokig május 16-tól június 24-ig, az 1877—66. között születettek augusztus 21-től szeptember 12-ig lesznek. Ezeknek a szemléknek a során egyszersmind mindazoknak, akik bármily jog címén felmentést élveznek felmentésük jogcímének fenállását a jelentkezés alkalmával igazolni kell. A szemlére való idézés behívó parancssal történik. Pénzügyőröknek, vasutasoknak, postásoknak nem kell jelentkezniük. Új értesülésünk szerint az 1866—1897. évi születési népfelkelésre kötelezettek bemutató pótszemléjén alkalmasságukat talált embereket előreláthatóan csak az aratási munka befejezése után fogják népfelkelői fegyveres szolgálata behívni. A népfelkelés második osztályába tartozó embereket (a 43—50 éveseket) az eddig is követelt eljárásához képest egyelőre csak az ország belsejében és a hadtápkörletben jelenleg szolgálatot teljesítő fiatalok és arcvonalbeli szolgálata alkalmasságuk felváltására fogják alkalmazni.

— **Napraforgó ültetése.** Molterer János kir. műszaki tanácsos, a veszprémi államépítészeti hivatal főnöke követésre méltó rendeletet adott ki. Meghagyta az összes utászoknak, hogy az állami utak mentén napraforgót ültessenek. Ez a szerény igényű növény kevés gondozást és kezi ügyességet kíván, amellyel a mi éghajlatunk alatt oly helyeken is termelhetők, melyek más gazdasági művelés alá nem eshetnek. Bár csak követnek e példát gazdánk is, mert a háború alatt olajtartalma miatt nem kis fontossága e növény. Németországban a vasúti örök kaptak magot, hogy a pályatest mellett elültessék. A kierefti természet épügy rekvirálta, mint nálunk a gabonát.

— **A felmentettek ellenőrzése.** Azoknak a besorozottaknak, akiket 1916. ápr. 1-je előtt elbocsátottak vagy szabadságot kaptak, a katonai ügyosztálynál jelentkezniük kell. A felmentést igazolniuk kell minden felmentett népfelkelésre kötelezettnek, akár kiképzett A) alosztályú, akár ki nem képzett B) alosztályú és pedig akár meghatározott, akár bizonytalan időre szól a felmentés.

— **A 18 évesek bevonulása.** A 18 évesek sorozását már megkezdtek. Azok a 18 évesek, akik beválnak, május 29-én vonulnak be. Ez a rendelkezés rajta van a behívólapra, amelyet a sorozáson adnak át a bevált 18 éves újoncnak.

— **A kecske.** Valljuk meg egész őszinteséggel, hogy a költők sok minden csodabogarat belekevernek a nótába. A nóta persze azért nagyon szép lehet, mert hisz arról maga sem tehet, hogy egyikben-másikban kevés a logika. Avagy nem logikátlan, nem csodabogárszerű-e az az állítás, hogy mert „Káka tövében költ a ruca” — tehát éppen azért: „Jó földben terem a buza.” Vagy, mert „Eresz alá fészkel a fecske”, — annak okaért „Szeretőnek jobb a menyecske.” Továbbá, mert „Vékony héja van a piros almának”, — éppen azért bátorodom kérdezni, hogy „Mért nincs nekem oly szeretőm, mint másnak” ... Az istenért, félre ne értessem! Az említett nóták szépségén semmit sem akarok rontani, csak éppen bizonyítani, hogy egy jó rim kedvéért akár hány verscsináló, maga a felsőes oh nép is — kitekeri az igaz következetességet nyakát. Avagy — kérdelem tisztelettel, van-e igazság, van-e helyes következtetés ebben a negatív álláspontban, hogy: „Nincs szebb állat a kecskénél, fehérlebbu menyecskenél.” Mert ugye bár azt csak megengedjük, hogy a patyolat arcú, szép, fiatal asszony csakugyan az isten szépséges teremtese, de hogy a kecske a világ legszebb állata ... azt már ke-

reken letagadjuk. Kecske! ... hiszen mosolygunk, szinte mekegve kacagunk, ha látjuk, ha csak a nevét halljuk is. Megmosolyogjuk baktató járását, gyáva ide-oda tekintését, remegő szakálát s biccegő fejhordozását. Pedig ... és erre a „pedig”-re is a háború tanított meg bennünket ... ez a lenézett, kicsufolt, mekegő jószág manapság ha nem is lett a legszebb, de a disznó, meg a tehén után bizony a legemlegettebb állat lón. A sertés-falkák, tehéncsordák utolsó, megtört állatja a közgazdasági tényezők első helyére áll s ott mekegi: olcsó vagyok, bő tejelő vagyok, hasznos vagyok! Ez a csunya külsejű állat oda áll a tejhiányban szenvedő fogyasztók közé s ha a hatóságok, maguk az állattartó családok fölkarolnák, egy kis kecskenyájjal föl lehetne ökleltetni egy-egy város tejszuszorait. Oh! csak követésre találna a Máv. Igazgatóság példája. Svájcban hozott kecskéket oszt ki körülbelül 160 kor. árban a vasúti vonalak mentén alkalmazott vasutasok között, akik az árt tetszés szerint való összegben törleszthetik. Ha egy-egy város, mondjuk vagy száz kecskét szerezne be, naponként átlag 200—250 liter tejjel segíthetne azokon a csecsemőket tápláló családokon, akik most a drága 40—50 fillérrel jár mellett, sőt ilyenek hiányában alig tudnak a csecsemőknek jó, természetes táplálékot adni. A csecsemő védelemnek nem a baba felügyeletét, hanem a tejhez jutás az első kelleke. Az előbbi csak ezután következhet. Ha tehát nincs tehén — jó a kecske is, csak tej legyen!

— **Az új időszámítás.** A május 1-én életbe lépő új időszámításról szóló miniszterelnöki rendelet megjelent. A rendelet első szakasza szerint az ország területén 1916 május 1-től kezdve 1916 szeptember 30-ig a jelenleg érvényben lévő egyseges közép-európai időszámítás úgy módosul, hogy az új időszámítás az eddig általánosan használt egyseges közép-európai időszámításhoz képest egy órával (hatvan perccel) előbbre lesz. Ezek szerint tehát 1916 május 1-ső napja éjféli 11 órakor kezdődik, az. 1916 szeptember 30-ik napja pedig — az új időszámításban kifejezve — egy órával éjféli után ér csak véget.

— **Pápai választók száma.** Az új összeírás szerint az országgyűlési képviselőválasztók száma Pápan is növekedett. Az első szavazókörben 1136, a másodikban 1059 szavazót írtak össze.

— **Nem lehet a vasuton külön fülkét bérelni.** A MÁV. hivatalos hirdetményei jelentek meg az állomásokon, amelyek tudatják, hogy érvénytelen az üzletszabályzatnak az a pontja, amely szerint magánegyenék egész vagy fél fülkét kibérelhetnek. Ez a hír annyit jelent, hogy a túlsufolt kocsiban nem kell többé lázongó érzést az üres kocsi ajtaján a felírás: Különfülke. A különfülke, az annyiunk által óhajtott és irigylet különfülke eltűnik. Ez az intézkedés az utazó közönség érdekében nagyon is helyén való.

— **Katonai tüzoltók.** Pápan nagyon helyesen oldották meg a tüzoltóhiányt. A tüzoltó parancsnokság javaslatára a városi tanács megkereste az ott székelő 7. huszárezredet s megkérte, hogy a legénységéből 16 embert engedjen át a tüzoltói kiképzésre. Ez meg is történt. A létszám fele állandóan a tüzoltói őrtanyán teljesít szolgálatot.

— **A háborús pótlék és a végrehajtás.** Kormányrendelet értelmében köz- vagy magán-szolgálatban vagy munkaviszonyban akár állandóan akár nem állandóan alkalmazott egyének járandóságának az a része, amelyet a háború következtében beállott rendkívüli körülmények okából a rendes járandóságokon felül bármilyen elnevezés alatt kapnak, a végrehajtás alól ki van véve, még ha nem is esik az 1915. XX. t.-c. 2. §-ának a végrehajtás alól mentességet megállapító rendelkezési alá.

— **Nagy erdőt, nagy birtokot készpénzzel veszek.** Közvetítőt díjazok. Részletes leírást a kadóba Sz. Gy. címre kérek.

— **Eladó ház.** Egy jó karban lévő ház (Szent István-utca 9. sz.) szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Van rajta 4 szoba, 2 konyha, pince és faház.

A kötőgyár jelentése.

A veszprémi kötőgyár-részvénytársaság f. hó 29-én tartja rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság erre az alkalomra szokásos jelentésben számol be a márc. 31-én záródott gazdasági év eredményéről. Szívesen foglalkozunk minden olyan intézmény ügyeivel, amely Veszprém városnak gazdasági, a lakosság egy részének pedig anyagi s ezzel kapcsolatosan erkölcsi érdekeit is fejlődő eredményekkel munkálja. A kötőgyár, mint a jelentés bizonyítja, százharminc munkásnak alkalmazásával s közel évi 80 ezer korona munkadíjjal igen fontos szociális célokat szolgál s emiatt is méltó arra, hogy a város közönsége a gyár működését való megvilágításban lássa. Mi csak teret adunk, helyettünk beszéljen a jelentés szövege:

„Negyedik üzleti évünk teljes hadi esztendő volt. Ennek jellege a mi üzleti életünknek is minden mozzanatára rányomta bélyegét. Egyfelől óriási nehézséget okozott mindennemű nyers anyagnak, különösen a fonálnak és a festékeknek beszerzése, másrészt a konjunkturák kedvező alakulása folytán az árak e nehézségekkel állandóan lépést tartva emelkedtek. E körülmény, párosulva azzal, hogy a múlt év végén beállított új gépek, — melyekhez néhányat még ez évben is szereztünk, — most már egész éven át működésben voltak, — eredményezte, hogy a mérlegünkben kimutatott 29.167 korona jövedelem a tavalyit lényegesen felülmúlja.

Minthogy a háború előtt olyan cikkeket gyártására, melyeket a hadsereg használhat, nem voltunk berendezkedve, — később pedig már nem lehetett a szükséges gépeket beszerezni, — hadseregszállításra nem vállalkoztunk. Megmaradtunk abban a munkakörben, amely üzemünket korábban is foglalkoztatta.

A városi villamostelep ez évben sem szolgáltatott nappali áramot s ezért kénytelenek voltunk egész éven át bérbevetett szivógázmotorral dolgozni. A fonál ára hihetetlen mértékben emelkedett. Beszerzése mind nehezebb és nehezebbé, a legújabb kiadott miniszteri rendelet következtében pedig majdnem lehetetlenné vált. Az előrelátással kellő időben beszerzett nagyobb készlet azonban lehetővé tette, hogy nálunk eddig még fennakadás nem volt. A két évvel ezelőtt elhatározott részvénytőke-felemlést teljesen lebonyolítottuk. A részvények ára mind befolyt. A régi részvényeknek ujjakkal való kicserélése szintén legnagyobb részben megtörtént. A gyár alapításakor gépek beszerzésére engedélyezett államsegélyből még hátralékos 12.500 koronát megkaptunk s azt erőgyűjtés céljából tartalékba helyeztük. A múlt évi jelentésünkben jelzett, — egy volt ügyünk által ellenlünk indított pert egyezséggel befejeztük, a megállapított összeget kifizették s így most már ellenlünk semmiféle per sincsen folyamatban.

Gans Rudolf gyárvezetőnk állását múlt év augusztus 1-én elhagyta. Helyette Wunderle Ernőt alkalmaztuk, aki szaktudásával és bő tapasztalataival hozzá fog járulni gyárunk fejlesztéséhez. Foglalkoztatunk átlag 130 munkást, akiknek munkabére a havidíjakkal együtt közel 80.000 korona volt s akik mintegy 70.000 tucat harisnyát készítettek. Eladási forgalmunk tuihaladta a 350.000 koronát, ami — összehasonlítva a tiszta jövede-

Szőlőgazdák figyelmébe!

A „Peronoszpör“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpör“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpör“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpör“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasítással. — Legkisebb szállítmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot. :: ::

lemmel, — azt bizonyítja, hogy vevőinkkel szemben kulánsak voltunk s hogy nem igyekeztünk a háborús helyzetet kihasználni.

Mérlegünkben a készleteket beszerzési, illetőleg előállításai ár alapján a legrealisabban vettük fel. Követeléseinkből az év folyamán mint behajthatatlant leirtunk 715 kor. 47 fillért, a később esetleg előállítható veszteségek fedezésére pedig tartalékba tettünk még 5000 koronát. Különböző követeléseink legnagyobb része egészen új keletű s részben utánvételt, részben az áru átvétele után azonnal fizetett. Gépeink értékének 5%-át, mint értékcsökkenést, szintén tartalékba helyeztük. Tartozásunk máss nincsen, mint a Veszprémi Takarékpénztárnál 285.000 korona folyószámla-tartozás, aminek nagy összegét az állandóan nagy anyag-és árukészlet és a fonalak horribilis magas ára indokolja. E helyett hálás köszönetünket fejezzük ki a Veszprémi Takarékpénztárnak a nehéz időkben élvezett nagyarányú szíves támogatásáért.

Gyárunk további fejlesztése érdekében tervebe vettük egy modern gyárpépület emelését. Erre a célra a villamostelep szomszédságában a vasúti pályatest mellett 4200 négyzetföldi telket megvásároltunk. Biztosítottuk továbbá a fejlődés szempontjából szükséges városi kedvezményeket is, így az olcsó villamos erőt, ingyen vizet, csatornát, kövezetvám-és pótdó-mentességet, az építéshez olcsó követ és murvát, továbbá a városi iparvágány ingyen használatát.

A jelentés ezután javaslatot tesz a jövődelem-felosztásra. Részvényenként jut 1 kor. 50 fillér, vagyis 5% osztalék. A tartalékalaphoz lesz csatolva az alapszabályszerű 10%, vagyis 291670 K. sőt a különtartalékalaphoz a maradvány: 20.250 kor. 30 fill. is. Az igazgatóság s a felügyelő-bizottság az alapszabály szerint őket megillető jutálékokról ezúttal is lemondtak. A mérlegből és az eredménykimutatásból a főbb számadatokat jelezzük.

A vagyon 480.292 K 49 f. Ebben készáru 111.420 koronával, félgyártmány és nyersanyag 142.880 K 21 fillérrel, a gépek és felszerelés értéke 140.774 K 46 fillérrel szerepel. Ez a két utolsó összeg megközelíti a költőgyár összes, folyószámlán levő 285 ezer korona tartozását. A teherlap megnyugtató tétele azonban a négy címen kimutatott tartalékalap 86.125 K 49 f. összeggel. A bruttó nyereség 82.323 K 54 f., *tiszta nyereség 29.167 korona*. Ez az eredmény a legszebb reményre jogosító fejlődésnek jele. Ha a háborús viszonyok jobbra fordulnak s az anyagszerzés nehézségei legalább is enyhülnek, a várható fejlődés méretei valóban szükségessé teszik a tervezett új épületnek mielőbb való felállítását.

A háboru krónikája.

Április 16. A Mrzli Vrhén csapataink az olaszoknak a tőlük elvet előállítás ellen irányuló újabb támadásait visszaverték. A Plöcken-szakaszon ma éjszaka az aknavetők élénk tevékenységet fejtettek ki. A Col di Lana csúcsát az olaszok állandóan lövik. — Az Argonokban és ettől keletre helyenként élénk tűzérési és aknaharc folyt. A Maas baloldalán a franciák Mort Hommeon és a Bois de Corbeauxtól és a Bois de Cumierestől délre fokozott tűzérési tevékenységgel támadást készítettek elő. A támadások az ellenség legsúlyosabb veszteségével a német vonalak előtt omlottak össze. A Maas jobb oldalán, valamint a Woivre-síkon a harci tevékenység lényegében heves tűzérési harcra szorítkozott.

Április 17. Maastól keletre, azon az arcvonalon, amely Douaumont erőd előtt egészen a vauxi szakadéig húzódik, heves harc fejlődött. A franciákat, súlyos veszteséggel megrendítve a németek visszaverték. Mintegy 200 sebesülten fogoly jutott a németek kezére. — A tengerelléki harcvonalon általában csak mérsékelt ágyúharc volt. — A Plöcken-szakaszon tűzérésünk erős tűz alá vette az ellenséges állásokat. — A délkeleti és az orosz harctéren a helyzet változatlan.

Április 18. Egyik harctéren sem történt nevezetesebb esemény.

Április 19. A Maas mindkét oldalán levő harcterületen igen heves tűzérési harc zajlott le. A folyótól jobbra alsó-szász csapatok rohammal foglalták el a franciák állásait. Sebesülten foglyokban 43 tiszt, köztük 3 törzstiszt és 1646 löny legénység, továbbá 50 sebesült katona jutott a németek fogágába. — A Doberdó-fensík déli szakaszán és a görce hídfőnél tűzérési harc fejlődött ki. Zagoránál csapataink ma reggel az ellenség egy támadását, nagy veszteséget okozva az ola-

szoknak, visszaverték. A tolemini hídfő késő éjszakáig élénk tűzérési tűz alatt állott. A karintiai és tiroli harcvonalon a tűzérési harc változatlan hevességgel tartott. A Sugana-völgyben, ahol az olaszok a legutóbbi idő óta előőrseinket ismételt támadásokkal zavarták, az ellenséget ellentámadásunk előretolt állásaiból visszaverte. Itt négy olasz tisztet és 600 sebesülten katonát fogtunk el és 4 gépfegyvert zsákmányoltunk. — A délkeleti és az orosz harctéren a helyzet változatlan.

Április 20. Német csapatok a Maastól keletre tegnapelőtti sikerüket betetőzve ma éjjel elfoglalták a Haudromont majortól délre levő kőbányát. A védőcsapat nagy része az elkeseredett szuronyharcban elesett. Több mint száz embert elfogtak és több gépfegyvert zsákmányoltak. — A Col di Lanán még folyamatban levő harcot nem tekintve, nem fejlődött ki jelentősebb küzdelem. — Tarnopolót északnyugatra eredményesen felrobbantottunk egy aknát és megszállottuk egy tölcsér nyugati szélét. Egyébként nincs nevezetesebb esemény.

Április 21. Az Ypern hajlásban német járőröknek több ponton sikerült az angolok árkaiba behatolniuk, hol 600 méter hosszúságban megszállták az ellenséges állást. Itt, valamint Wietjenél és Yperntől délre összesen egy tisztet és 108 löny legénységet foglyul ejtett. A Tracy le Monttól keletre tegnap este vonalaik ellen lövelt gáz csak maguknak a franciáknak árkaik ille meg. A Maas-területen az ellenség heves tüzelést indított. A támadást a franciák súlyos véres veszteségével és néhány francia foglyul ejtésével visszaverték. — A látás kedvezőbb viszonyai következtében a tűzérési harc a harcvonal számos helyén újra élénkebb volt. A Col di Lana csúcsa az ellenség birtokában van. A Sugana szakaszon az olaszok új hadállásainkat eredménytelenül bombázták. — A délkeleti harctéren nincs újabb esemény.

Az iskolai kirándulások, a tanítás és nevelés szolgálatában.

Irta: Berényi Ferenc.

VI.

Csak egy egyszerű kirándulásról van szó. — S azt mondhatná valaki, hogy ilyenformán a kirándulásnál egyebet nem is kell csinálni! Pedig ennél a tantárgynál ki van zárva, hogy nélküle oktathassunk.

Igen! A gyermeknek saját magának kell a növényt minden egyes részét látnia, hogy azokat megismerje. Pedig erre van szükség a népiszkolában. Ismerje meg a gyermek, melyik a növény gyökere, szára és virága, lássa a porzókat, a bibét s a magházat. Ne ámsuk magunkat azzal, hogy az egyszerű nép gyermekeinek erre nincs szüksége.

A természet tárgyainak megismerése ép oly fontos, akár a 2×2. Igaz, hogy azt mondhatná valaki, mi szükség van arra, hogy a gyermekekkel kimenjünk a szabadba azért, hogy velük valami növényt megismertessünk? Be lehet vinni a növényt az iskolába is, ott is ép úgy megnezheti. Ez is igaz. De ne felejtjük el, hogy ez csak akkor pótolja a kirándulást, ha minden gyermeknél van azon növényből egy példány, — mert ha csak a tanítónál van, ez csak valamivel több a pusztán könyvből tanulásnál. Már pedig 40—50 gyermek számára bajos a tanítónak növénygyedekről gondoskodni.

De ha még ezt meg is tenné, akkor sem végezne tökéletes munkát, mert azt is tudnia kell a gyermeknek, hogy az egyes növények milyen talajban élnek. Ezt pedig csakugyan nem vihetjük be az iskolába. Természetes nem jelenti ez azt, hogy az összes növényeket külön-külön kell szemléltetni. Így a teljesen megegyező egyedek közül kiválasztottunk egy tipikus példát s ezt állítjuk a gyermek elé.

De amellett, hogy a kirándulás a tanításra nézve fontos, az anyag elrendezését illetőleg gyakorlati jelentősége is van. Ugyanis az anyagot évszakok szerint kell csoportosítani, mert csak így tudjuk azt a természetben a maga valóságában szemléltetni. És ezenkívül ami a természetben

együtt él, együtt fordul elő, azt együtt tárgyaljuk. S nem is tehetjük ezt másképp. Mert pl. kirándulunk a gyermekekkel, hogy nekik egy növényről tanítsunk.

Megmutatván a gyermeknek a növényt, látnunk rajta egy rovar, amit a gyermek is egész biztosan észrevesz s kíváncsisága ösztönzi, hogy megtudja mi az? — Nagyon rosszul tenne az a tanító, aki ahelyett, hogy megmondaná a gyermeknek a rovar, azzal fizetné ki, hogy arról majd máskor beszélünk. Vagy talán azt gondoljuk, hogy a növényeket nem szabad az állatokkal együtt tanítani? Vegyük figyelembe azt, hogy ha most tanítjuk az illető rovar, a gyermek oda fog figyelni, mert ő maga lett rá figyelmes és érdekelni fogja a tanítás míg esetleg azon más alkalommal figyelmét csak nagy nehezen tudjuk lekötöni.

Igy tehát egy kirándulás alkalmával megismertethetjük a gyermekkel két vagy több természeti lényt és a gyermek meg fogja azokat magának jegyezni, mert látta őket, figyelmes lett rájuk és ép akkor keletkezett tudásvágya kielégítést nyert. A kirándulások alkalmával megismerkedik a gyermek a természetben levő életközösséggel is, mert feltámad benne az a gondolat, hogy miért van ez, vagy az a rovar ezen, vagy azon a növényen; több ilyennek megismerése után, tudatára ébred annak, hogy ez nem a pusztán véletlen következménye és belátja, hogy a természetben minden test összefüggésben van a maga környezetével, életfeltételei ebben a környezetben vannak s maga az illető tárgy is ilyen feltételtől szolgál más természeti testek számára. A természetrajz körében a kirándulásokat továbbá úgy kell rendezni, hogy megfigyeltessük a fejlődést, az életet.

Igy a növényt nemcsak virágzásakor kell megfigyeltetni, hanem többször egész élete folyamán, hogy lássák a bimbót, virágot, gyümölcsöt és a hervadást. Egyszóval ugyanarra a tárgyra többször vissza kell térni. Ezen kirándulásokkal kapcsolatban még valamiről meg ne feledkezzünk: a valóságos érzelmek felébresztéséről. Mert ez a tantárgy különösen alkalmas arra, hogy a gyermekek szívében az igazi valláosságot felébresszük, Istent imádni és buzditsuk.

Nem kellene ide ékes szavak; a természet tárgyai, mint Isten alkotásai azok. És az alkamat sem nehéz kikeresni, hogy mikor tegyük azt. Hisz a természet bámulatos berendezése önként felébresztik a gyermekben ennek tudatát. Az életközösség az ellenségtől való védekezés és ehhez hasonló megszámálhatatlan természeti jelenség, mind mutatják a mindennek alkotójának bölcs rendelkezéseit. A gyermek önként figyelmes lesz ezekre, de mégis ne mulasszuk el, mi magunk is felhívni rá figyelmét.

Minden kirándulásunk legyen ezen céllal összekapcsolva s az anyag elvégzésével mindig szenteljünk időt, hogy a gyermek az Isten szabad ege alatt Ő hozzá emelkedjék fel lélekben. S ha így vezetjük a természetrajzi kirándulásokat, akkor a tantárgyat illetőleg is meglesz a kívánt eredmény s a gyermekek keblében az igaz valóság fog erősödni.

IRODALOM.

* A kis árva. Énekes színmű két felvonásban. Irta: Móznér Ferenc, zenéjét szerző Gadl Sándor. A mostan dúló világháború egyik szomorúan érdekes mozzanatát, a menetszárd indulását választja témául a szerző, amelynek bájos kis meséjét a gyermeki léleknek megfelelő közvetlen egyszerűséggel szövi, bár nyelvezete imitt-amott túlszárnyalja a gyermek gondolatvilágát. Legszébb s egyszerűsége legértékesebb részei könnyen folyó, gördülékeny versei, amelyek nemcsak verselési készségről tesznek tanúságot, hanem igazán költői léleknek szülöttei. „Természetesek, mivel igazán átérztetek s eredetiek, mert nem kerestek.” Gyökereik mélyen lenyulnak a magyar

nemzet érzelmvilágába s onnan táplálkoznak, innen van, hogy vallásosan hazafiasak. Ezeket a szép verseket zenésítette meg Gaál Sándor, megszívélve id. Ábrányi Kornélnek következő szavait: „Ha a világ összes népdala Isten virágosára, akkor abban a magyar népdal a legszebb rózsaszál.” A magyar népdalokat s annak legszebbjeit, a kurucdalokat választotta mintául, mert ezekben vannak mintegy kikristályosodva a magyar faji sajátosságok. Mintha a hazája szebb jövőjében bizakodó kuruc kesergő fohászt hallanók, olyan érzés fog el, ha a „Boldogságos szűz Mária” kezdetű dalt halljuk, az Angyalok éneke című pedig határozottan a Rákóczi kesergője néven ismert régi magyar dalt juttatja eszünkbe. A maga keresetlen egyszerűségében bájos kis alkotás a Játékdal, mert ez felel meg talán leginkább a gyermek értelem- és kedélyvilágának. A kis darab színrehozatala nem okoz semmiféle nehézséget. A kicsiny előadók tanulságot, a felnőtt nézők vigasztalást meríthetnek belőle, az előadások tiszta jövedelme pedig legalább rövid időre felszáríthatja egy-egy kis árva könnyeit. (—s.)

* A „Vasárnapi Ujság” minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillér.

* Az „Élet” szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkesztő Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

Simon Judit

előadása a színházteremben
április hó 27-én és 28-án

naponta két előadásban,
este 7 és 9 órakor lesz
KISS JÓZSEF világhírű
balladája után műfilm-
ben kidolgozott, s még
eddig el nem ért rend-
kívüli eredménnyel ::

SIMON JUDIT

csodaszép filmje bemutatva.
Rendezte: MÉREI ADOLF.

Szereplők:

Cs. Aczél Ilona, a Nemzeti színház tagja.	Vágó Béla, a Magyar színház tagja.
Somlai Arthur, a Nemzeti színház tagja.	Sarkadi Aladár, a Vígsház tagja.
Rátkai Márton, a Király színház tagja.	Fodor Arthur, a Vígsház tagja.

Számozott helyek!

Jegyeket előre lehet váltani
a mozi-pénztárnál. ::

Kiss József balladáját egy ismert
nevű művész fogja szavalni.

Tekintettel a nagy érdeklődésre,
igen ajánlatos a jegyeket előre megváltani.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

A bécsi magyarok. Amint látja, nem jutott festék alá. Hogy miért, magán uton fogjuk közölni, amikor korábbi dolgokra is reflektálunk.

Három óriási szenzációja lesz a Mozinak!

Husvét vasárnap,
április hó 23-án:

(csak 1 nap a színházteremben)

Éjfél találkozás.

Dráma 4 felvonásban.

Irta dr. Janovics Jenő.

A főszerepben Berky Lili,
Várkonyi Mihály, Szentgyörgyi József.

Április 27-én, csütörtökön
és 28-án, pénteken:
(2 nap a színházteremben)

SIMON JUDIT.

Kiss József világhírű balladája
után rendezte MÉREI ADOLF.

Május 4-én, csütörtökön
és 5-én, pénteken:
(2 nap a színházteremben)

Rezervista kadét.

A „Rezervista álma” folytatása.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Reszeli Mihály földmész és Vizl Erzsébet fia Ferenc r. kath. — Matus József cipésziparos és Csöndes Anna leánya Anna r. kath. — Mihályfi János könyvkötő és Gyurák Margit leánya Ilona r. kath. — Pintér József szabóság és Frasty Julianna fia Ferenc r. kath. — Lukácsics Anna házicseléd fia Sándor Károly r. kath. — Kuh György államvasuti mozdonyvezető és Deák Terézia leánya Sarolta Stefánia r. kath. — Lenner József napszámos és Glück Éva leánya halvaszületett.

Halálozás.

Faggyas Márton katona ág. h. ev. 40 éves 1915. október 19-én halt meg. — Jakubcsék János r. kath. 22 hónapos. — Török Julia r. kath. 2 hónapos. — Máté Mária ref. 3 éves. — Nagy Istvánné Szabó Mária kisbirtokos neje ref. 62 éves. — Stász János napszámos r. kath. 75 éves. — Tóth József kocsis ref. 65 éves. — Özv. Kis Györgyné Angyal Julianna ref. 79 éves. — Bende Dénes r. kath. 1 hónapos. — Vinkelmann Antalné Heiser Éva kisbirtokos neje r. kath. 66 éves. — Kopnyi Ferenc napszámos r. kath. 31 éves. — Pap Lajos r. kath. 3 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jó hírű fogászati műterme.
Rendelkezésre áll az összes fogászati vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Lokomobilt

vagy nyersolaj-motort
keres megvételre ::

SZALAI MÓR Veszprém.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI

természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Igen tisztelt Méhész Urak!

Van szerencsénk becses tudomására
hozni, hogy Székesfehérvárott, Pálya-
utca 28. sz. házunkban egy nagyobb

gőz-viaszolvastó és mülép
készítő műhelyt

létesítettünk.

Ezen vállalkozásunk oda irányul,
hogy a t. méhésztársainkat hathatósan
támogassuk és általános megelégedést
nyujtsunk, még pedig olyképpen, hogy
amerikai hengergépünkön vegytiszta
viaszunkból I-ső rendű mülépet állí-
tunk elő.

A mülép napi ára ezidőszent kilog-
rammonként 9 korona.

Elvállalunk tiszta és salakmen-
tes viaszt müléppé való kihenger-
lésre is, melyért kgr.-ként munkadíj
fejében 1 korona 40 fillért
számítunk.

Egyben értesítjük a t. méhésztársakat,
hogy 10 kgr. száraz sonkoly beküldése
ellenében 15 kgr. vegytiszta I-ső rendű
sárga mülépet adunk a megadott méret
szerint, ami által célunk a méhésztársak
urakat egy nagy és fáradságos mun-
kától megkímélni.

Az igen tisztelt méhésztársak eme
vállalkozásunk szíves pártfogását kérve,
maradtunk kiváló tisztelettel:

Pollermann Pálné és Társa
gőz-viaszöntőde és mülépkészítő telepe
Székesfehérvár, Pálya-utca 28.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemzavar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságú bádogdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmulja. — Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

**40 filléres
árban**

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háború előtti kitűnő minőségben

**mindenütt
kapható!**

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.



HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványvíz
nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sürgőny cím: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli időnyre bel- és külföldi

csemegeárukat, válogatott
fűszerek, ideai aratású tea-
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó
és gyermektápszerek. Mindennemű
hal- és huskonzeryek.

Befőttek, lekvárok, Jams-
rum, likőrök, cognac és
pezsgők, bel- és külföldi
borok. — Kávékban nagy
: választék. :

Gőzkávépörköldő

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági
cikkek. — Illatszerek.
Finom hentesárak.
: Prágai sonka. :

Alapítattott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetések, sajtószavak, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkék,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgala-
pok, tet-százszintű mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
íródal, ugyancsak fogalmazópapírok,

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61